Neptune
ing. - Neptune
rus. - Neptune
Windows 2000 asosida uyda foydalanishga mo'ljallangan operatsion tizimni ishlab chiqish loyihasi. Yagona beta-versiyasi 2000-yilning yanvarida namoyish etilgan, so'ngra loyiha yopilgan va Windows XP ustida ish boshlangan.

Nero Burning ROM
ing. - Nero Burning ROM
rus. - Nero Burning ROM
Kompyuter dasturlarining CD va DVD disklarga yozish hamda obrazlarini yaratish uchun mo'ljallangan ko'p funksiyali tijorat paketi.

NEST operatsion tizimi
ing. - NEST operating system
rus. - операционная система NEST
Novell korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan sodda, ichki quriladigan operatsion tizim bo'lib, serverlardan tashqi qurilamalarga so'rovlarni yo'naltiradi.

Net BSD
ing. - Net BSD
rus. - Net BSD
UNIX operatsion tizimining erkin shakli bo'lib, BSD (Berkli universitetining UNIX tizimi)ga asoslangan tizimlardan birinchisi hisoblanadi, birinchi rasmiy NetBSD-0.8 versiyasi 1993-yil mayda chiqarilgan.

Net news
ing. - Net news
rus. - Net news
Internet global kompyuter tarmog'ining tarmoq yangiliklari xizmati. «Mijoz-server» arxitekturasiga ega. Foydalanuvchilarning turli mavzular bo'yicha elektron konferensiyalarda ishtirok etishlarini ta'minlaydi.

NetLabs ochiq arxiv manbai
ing. - Netlabs Open Source Archive
rus. - открытый источник архива netlabs
1997-yilda asos solingan OS/2 operatsion tizimi uchun ochiq kodli dasturiy ta'minot arxivi. Hozirgi vaqtda joriy operatsion tizimda ishlovchilar uchun suhbatlashish markaziga aylanib qolgan.

NetPC spetsifikatsiyasi
ing. - NetPC
rus. - спецификация NetPC
Tarmoq shaxsiy kompyuteri lokal tarmoqlarda va Internetda Windows NT Server operatsion tizimi boshqaruvi ostida ishlashi uchun ega bo'ladigan xarakteristikalar va komponentlarning zarur to'plamini belgilaydigan spetsifikatsiya.

NetWare
ing. - NetWare
rus. - NetWare
Lokal hisoblash tizimlari uchun Novell firmasi tomonidan ishlab chiqilgan tarmoq operatsion tizimi. Markazlashtirilgan, taqsimlangan va bir rangdagi tarmoqlar uchun chiqarilgan versiyalari mavjud. Eng keng tarqalgan tizimlardan biri. Net Ware 3-x va 4-x versiyalari ajratilgan serverli tarmoqlar uchun mo'ljallangan. 3-x va 4-x versiyalar asosan periferik qurilmalardan birgalikda ishlash imkoniyati bo'lgan, tez ishlaydigan fayl-serverli tizimlar sifatida joylashtirildi va rivojlantirildi.

NetWare kataloglarini boshqarish xizmatlari dispetcheri
ing. - directory service manager for NetWare
rus. - диспетчер сервисов управления каталогами NetWare
Tizim administratoriga Windows NT domenlariga NetWare serverlarini qo'shish va ularni o'z vositalari bilan boshqarish imkonini beradigan Windows NT Server servisining komponenti.

NetWare mijozlari uchun fayl va printer xizmati
ing. - file and print services for NetWare
rus. - файловый и принтерный сервис для клиентов NetWare
Windows NT Server boshqaruvida ishlaydigan kompyuterga NetWare mijoz-kompyuterlar uchun fayl va printer xizmatlarini ko'rsatishni ta'minlashga imkon beradigan Windows NT komponenti.

NetWare operatsion tizimi
ing. - operating system NetWare
rus. - операционная система NetWare
Novell kompaniyasining tarmoqlar uchun mo'ljallangan operatsion tizimi. Foydalanuvchilar va guruhlarning hisobga olish

AXBOROT TEXNOLOGIYLARI ATAMALARINING IZOHLI LUG'ATI

Muvofiqlashtiruvchilar: **A.Eminov, N.Abdullayev**
Muharrir: **Y. Abdukarimov**
Sahifalovchi: **M. Zoyitova**

Nashriyot litsenziyasi AI №023, 27.10.2018.
"Kafolat print companiy" nashriyoti. Toshkent shahri, Istirohat ko'chasi, 1-uy.

Bosishga 28.06.2022-yilda ruxsat etildi. Bichimi 70x100 $^{1}/_{16}$.
"Times New Roman" garniturasi. Ofset bosma usulida bosildi.
Shartli bosma tabog'i 68,25. Nashr bosma tabog'i 68,5. Adadi 1000 nusxa.

"MMM BIZNES PRINT" MChJ matbaa bo'limida chop etildi.
Toshkent shahri, Istirohat ko'chasi, 1-uy. Tel.: +998 90 914-84-64.

protsessor. 143, 167, 182, 200 MHz takt chastotasi bilan chiqarladi, 0,5 mikronli SMOS texnologiya bo'yicha qilingan, 5,2 mln tranzistorni ichiga oladi. Komandalar tizimi grafik ma'lumotlarni qayta ishlash uchun ko'rsatmalarni ichiga oladi.

UMTS qurqlikdagi radioaloqa olish (UTRA)
ing. - UMTS terrestrial radio access (UTRA)
rus. - наземный радиодоступ UMTS (UTRA)
Standartlar turkumining uchinchi avlodini yaratish ishlari doirasida radiointerfeys standarti loyihasi, UMTS tizimiga yer usti radioaloqalarni olishni ta'minlaydi, SMG2 (ETSI) ishchi guruhi tomonidan ishlab chiqilgan. Makrouyalarda WCDMA (UTRA FDD) texnologiyasidan, mikrouyalarda esa, TD-CDMA (UTRATDD) gibrid aloqalarni olish usulidan foydalanadi. Ikki rejimdan birgalikda foydalanish tizimni moslashuvchan qiladi va uning o'tkazish qobiliyatini to'lqin tarqalish sharoitlari, ajratilgan chastota resursi va xizmatlar turiga bog'liq ravishda o'zgartirish imkoniyatini beradi.

UMTS/WCDMA mobil aloqa tizimi
ing. - UMTS/WCDMA (universal mobile telecommunications system/ wideband code division multiple access)
rus. - система мобильной связи UMTS/WCDMA
Universal mobil aloqa tizimi, IMT-2000 turkumiga kiradigan uchinchi avlod uyali aloqa standartlaridan biri. Boshqa bir nomi – WCDMA (Wideband CDMA – keng polosali CDMA). Texnologiya 5 MHz keng polosali (quyi eltuvchi) GSM tarmoqlarini (ikkinchi avlod uyali aloqa Yevropa standartini) takomillashtirish maqsadida ishlab chiqilgan. UMTS/ WCDMA texnologiyasi na faqat Yevropada, balki dunyoning barcha mintaqalarida keng tarqalgan bo'lib, ma'lumotlarni uzatishning tayanch tezligi 384 Kbit/s (UL va DL).

Unicode kod jadvali
ing. - Unicode
rus. - кодовая таблица Unicode
Barcha milliy alifbolar simvollarini kodlash ISO 10646 standarti. Bunda har bir simvol uchun 16-bitli (ikki baytli) noyob kombinatsiyadan foydalaniladi.

Unified Messaging xabarlarni qabul qilish va uzatish tizimi
ing. - Unified Messaging
rus. - система передачи и приёма сообщений Unified Messaging
Mobil aloqa muhitida xabarlarni qabul qilish va uzatishning birlashgan tizimi.

Universal mobil telekommunikatsiya tizimi
ing. - universal mobile telecommunications system (UMTS)
rus. - система UMTS
Universal mobil aloqa tizimi. Yevropadagi uchinchi avlod uyali aloqa standarti, ETSI tomonidan ishlab chiqilgan. Grafik fayllarni olish, videokonferensiyalar va h.k. amalga oshirish imkonini beradi. Unda ma'lumotlarni uzatish tezligi, bitta uya chegarasida foydalanuvchilar soni ortib boradi. 120 km/h tezlik bilan harakatlanganda, ma'lumotlar uzatish 384 Kbit/s gacha, 10 km/h tezlik bilan harakatlanganda, 2 Mbit/s gacha yetadigan ma'lumotlarni uzatish universal mobil telekommunikatsiyalar tizimi.

UNIX (POSIX) ko'chiriladigan operatsion tizimining interfeysi
ing. - portable operating system interface for UNIX (POSIX)
rus. - интерфейс переносимой операционной системы UNIX (POSIX)
Operatsion tizim va amaliy dastur o'rtasidagi interfeyslarni tasvirlovchi standartlar to'plami.

UNIX operatsion tizimi
ing. - UNIX operating system
rus. - операционная система UNIX
Ko'p foydalanuvchili ochiq operatsion tizim. Asosiy versiyalari Amerikaning AT&T, UNIX Systems Laboratories, Sun Soft, NeXTComputer firmalari, shuningdek, Stendford va Berkli universitetlarining kompyuter tizimlarini tadqiq qilish guruhi tomonidan ishlab chiqilgan. Tizim konsepsiyasining aniqligi, uning ko'chirib bo'lishliligi va ko'lamliligi, o'rnatish va qo'llashning soddaligi, tarmoq komponentlarining tezkor tizimga o'rnatib bo'lishlik, yuqori unumdorlik (tarmoq almashinish tezligi 1 Mbyte/s ga yetadi) tizimning afzalliklariga kiradi. Tizim to'xtashlarga chidamli.

UNIX versiyasi
ing. - UNIX version
rus. - версия UNIX
Tarmoq operatsion tizimi. IBM korporatsiyasi tomonidan PS/2, RS/6000 va PowerPC kompyuterlari uchun UNIX operatsion tizimi negizida ishlab chiqilgan.

UNIX Ware operatsion tizimi
ing. - UNIX Ware operating system
rus. - операционная система UNIX Ware
Grafik, 32 bitli operatsion tizim, UNIX ga asoslangan, Novell firmasi tomonidan ishlab chiqilgan. Bu tizimda UNIX, MS-DOS, Windows uchun mo'ljallangan ilovalar bilan ishlash mumkin.

UPT standarti
ing. - universal personal telephony (UPT)
rus. - стандарт UPT
Turli xildagi qayd qilingan va simsiz aloqaning bir nechta tarmog'i doirasida individual mobil aloqani ta'minlash vositalari uchun mo'ljallangan standart.

UPT texnologiyasi
ing. - universal personal telephony (UPT)
rus. - технология UPT
Uchinchi avlod mobil aloqa tarmoqlari abonentlarining absolyut mobilligini ta'minlash texnologiyasi. Xalqaro elektraloqa ittifoqi (ITU) tomonidan standartlashtirilgan. Bu texnologiyadan foydalanish, har bir abonent uchun yagona UPT raqam va qo'ng'iroqlarni qayta yo'llash, chaqiruvlarni amalga oshirish uchun aniq bir terminallarni belgilash imkonini beradigan profil, shuningdek, aloqa xizmatlari paketi yaratilishini ko'zda tutadi. UPT texnologiyasi tufayli abonentlar geografik joylashganlikdan va u yoki bu tarmoqda bo'lishdan qat'i nazar, aloqa xizmatlaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

URL moniker
ing. - URL moniker
rus. - URL моникер
Ma'lumotlari URL yordamida aniqlanadigan obyektlar bilan ishlaydigan moniker.

USB – flesh-to'plagich
ing. - USB flash drive
rus. - USB – флэш-накопитель
Flesh-xotira tashuvchisi sifatida foydalaniladigan va USB interfeysi orqali kompyuterga yoki boshqa o'qish qurilmasiga ulanadigan xotira qurilmasi.

USB 2.0 shinasi
ing. - USB 2.0
rus. - шина USB 2.0
Periferiya qurilmalari uchun mo'ljallangan, universal shinalar ketma-ketligi. USB shinasi o'rta va past tezlikli periferiya qurilmalari uchun ma'lumotlar uzatish ketma-ketligi interfeysini o'zida aks ettiradi. Yuqori tezlikli uskunalar uchun FireWiredan foydalangan ma'qul. USB 2.0, USB 1.1 dan yuqori tezligi va Hi-speed (480 Mbit/sek) rejimidagi kichik o'zgarishlari bilan farqlanadi. Aslini olganda, nazariyada USB 2.0 tezlik 480 Mbit/sek ga erishishi mumkin, lekin amalda qattiq disk va umuman ixtiyoriy ma'lumot tashuvchilarida shinadagi tezlik, uni rivojlantirish mumkin bo'lsa ham, bunday ko'rsatgichga erishmaydi. Buni ma'lumotlar uzatish va uzatishni boshlashdan oldingi so'rovlar o'rtasidagi USB shinalarining yetarlicha ko'p ushlab qolinishi bilan tushuntirish mumkin.

USB konnektori «sichqoncha»
ing. - USB mouse
rus. - «мышь» с USB- коннектором
Standart RS/2 o'rnida USB shtekeridan foydalanuvchi «sichqoncha».

USENET telekonferensiyalari tizimi
ing. - USENET
rus. - система телеконференций USENET
Katta iyerarxik katalog sifatida tashkil qilingan, uning uzellari bo'lib ma'lum predmet sohalari bo'yicha yangiliklar guruhi hisoblanadi. Foydalanuvchilar tomonidan jo'natiladigan xabarlar, odatda tarmoqda besh kundan ko'p turib qolmaydi.

UTF-8
ing. - UTF-8
rus. - UTF-8
Universal kodlash usuli. Barcha milliy kodlash usullarini birlashtirish maqsadida yaratilgan.

UTRA loyihasi
ing. - UMTS terrestrial radio access (UTRA)
rus. - проект UTRA
UMTS tizimiga yer usti radiokirishni ta'minlaydigan radiointerfeys standartining loyihasi.
Izoh – Yevropa telekommunikatsiyalarni standartlashtirish institutining SMG2 ishchi guruhi tomonidan ishlab chiqilgan.

UTRA standarti
ing. - terrestrial radio access (UMTS)
rus. - стандарт UTRA
Tizimdan yer ustida foydalana olish imkonini beradigan UMTS standartining loyihasi.

UTRAN tarmog'i
ing. - UMTS terrestrial radio access network (UTRAN)
rus. - сеть UTRAN
UTRA radiointerfeysi asosida qurilgan yerusti radiokirish tarmog'i. Magistral UMTS tarmoq bilan birgalikda ishlaydi.

UWB texnologiyasi
ing. - ultra wide band (UWB) technology
rus. - технология UWB
Kichik masofalarda va energiya sarfi kam bo'lgan sharoitda qo'llaniladigan simsiz aloqa texnologiyasi. UWB da eltuvchi rolini bajaradigan va quvvatning spektral zichligi juda kichik bo'lgan o'ta keng polosali signallardan foydalaniladi.

UWC birlashmasi
ing. - universal wireless consortium (UWC)
rus. - объединение UWC
IS-136 mobil aloqa standartini ishlab chiquvchilar va operatorlarining birlashmasi.

UWC-136 standarti
ing. - UWC-136
rus. - стандарт UWC-136
TDMA texnologiyasiga asoslangan, uchinchi avlod tizimi standarti. UWCC konsorsiumi tomonidan ishlab chiqilgan. Loyihada standart taraqqiyotining har xil turdagi kanallardan foydalanishga asoslangan uch bosqichi belgilangan: IS-136+ (30 kHz li kanal polosasini kengaytirmasdan), IS-136 HS (Outdoor/ Vehicular) 200 kHz kanal polosasi kengligida va IS-136 HS (Indoor Office) 1,6 MHz kanal polosasi kengligida.

UZ-CERT
ing. - UZ-CERT (Uzbekistan Computer Emergency Response Team)
rus. - UZ-CERT
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PP-167-son Qaroriga binoan 2005 yilda yaratilgan milliy CERT (kompyuter hodisalariga chora ko'rish) xizmati. UZ-CERT milliy axborot tizimlari va Internet segmenti foydalanuvchilari uchun kompyuter hodisalari bo'yicha ma'lumotlarni to'plovchi va tahlil qiluvchi hamda kompyuter xavfsizligiga tahdidlarning oldini olishda maslahat va texnik yordam ko'rsatuvchi yagona markazdir.
Qar.: CERT.

VBScript tili
ing. - visual basic script language (VBScript)
rus. - язык VBScript
Microsoft korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan, ssenariylar yozish uchun mo'ljallangan til. MS Internet Explorer brauzeri tomonidan qo'llaniladigan Visual Basic tilining dialektini o'zida ifodalaydi. Uncha murakkab bo'lmagan veb-ilovalar yaratish imkonini beradi.

Veb-servislarni tavsiflash tili
ing. - web-services description language
rus. - язык описания веб-сервисов
Xml tiliga asoslangan, veb-servislarni va ulardan foydalana olish tili.

Very Long Instruction Word
ing. - Very Long Instruction Word
rus. - Very Long Instruction Word
Keng komanda so'zlariga ega kompyuterlar – 1980-1990-yillardagi kompyuterlar arxitekturasiga yondashuv. Ushbu yondashuvning asosiy g'oyasi – komandalar va kichik

gorizontal qismining o'rtasiga ulanadigan gorizontal simlar ko'rinishidagi antenna.

TTY
ing. - TTY
rus. - TTY
UNIX va Linux terminal qurilmalarining an'anaviy belgilanishi.

Twitter standarti
ing. - Twitter
rus. - стандарт Twitter
Telekommunikatsiyalar uchun mo'ljallangan yangi avlod aloqa standarti. Qator talablar: odam salomatligi uchun xavfsizlik, aloqaning yuqori sifati va energiya samaradorligi bilan farqlanadi. Bu standartni joriy etish 2020 yilga rejalashtirilgan.

T-тройник
ing. - T connector, waveguide tee
rus. - T-тройник
1. To'lqin o'tkazgich bilan hosil qilinadigan, boshqa to'lqin o'tkazgichga nisbatan to'g'ri burchak ostida joylashgan T-simon ulanish.
2. T harfi shaklidagi ulagich. Odatda, kabelning ikkita kesmasini birlashtiradi va foydalanuvchining apparat vositalariga ulanishi uchun qo'shimcha ajratgichga ega bo'ladi.

Ubuntu
ing. - Ubuntu
rus. - Ubuntu
Canonical korporatsiyasi tomonidan ta'minlanadigan Debian ga asoslangan Linux distributivi. Hozirgi kunga kelib Linux-distributivlari o'rtasida eng mashhurlaridan biri hisoblanadi. Ilk versiyasi 2004-yil oktyabr oylarida paydo bo'lgan. Ubuntu ning ommaviyligi CD foydalanuvchilarga Live+Install ni tekin tarqatilishi bilan izohlanadi.

UCS o'girmasi (UTF)
ing. - UCS transformation format (UTF)
rus. - преобразование UCS (UTF)
ASCII ga mos ko'p baytli kod bo'lib, Java dasturlash tilida va Plan 9 operatsion tizimida qo'llaniladi.

Ultra Sparc
ing. - Ultra Sparc
rus. - Ultra Sparc
Umumiy qo'llanishdagi, 64 raztryadli, qisqartirilgan komandalar to'plamiga ega mikro-

sahifalarni xotiradan xotiraga ko'chirib olish bilan band bo'ladi.

T-impuls
ing. - T-pulse
rus. - Т-импульс
Eshittirish televideniyesining ko'rib chiqilayotgan tizimi videosignal polosasi nominal chegaraviy chastotasining yarim davriga taxminan teng T yarim ko'lamdagi davomiylik bilan sinus kvadratli impulsni o'zida aks ettiradigan televizion o'lchash signali.
Izohlar
1. 2T, ..., nT deb belgilanadigan 2T, ..., nT yarim ko'lamdagi davomiylik bilan sinus kvadrat impulslarni o'zida aks ettiradigan boshqa o'lchash signallari ham ishlatiladi.
2. 625 ta satrli eshittirish televideniyesi tizimlari uchun T qiymati standartlashtirilgan va 0,1 mks ga teng.

TIPHON loyihasi
ing. - telecommunications and Internet protocol harmonisation over networks (TIPHON)
rus. - проект TIPHON
Ovozli kommunikatsiyalar bozorini qo'llab-quvvatlash va ovoz diapazonida foydalanuvchilar o'rtasida axborotni uzatish uchun yaratilgan ETSI loyihasi.
Izoh – Bu loyiha, IP-tarmoqlarga ulangan foydalanuvchilar GSM kabi kanallar kommutatsiyalanadigan tarmoqlarning foydalanuvchilari bilan muloqot qila olishi uchun sharoit yaratishi zarur.

Tizimli (imtiyozga ega) rejim
ing. - system mode, kernel mode, monitor mode
rus. - системный (привилегированный) режим
Komandalarni bajarishning alohida rejimi, bunda imtiyozga ega bir qator, masalan, xotira va registrlarning tizimli sohalarini o'zgartirish operatsiyalarini bajarishga yo'l qo'yadigan operasion tizim yadrosining moduli bajariladi.

Tripwire
ing. - tripwire
rus. - tripwire
Ayrim fayllar va direktoriyalar, masalan parollari bo'lgan fayllar o'zgarmaganligini tekshiradigan (UNIX uchun mo'ljallangan) tizim dasturlari.

T-simon antenna
ing. - T-shaped antenna
rus. - Т-образная антенна
Yer sathida osilgan va vertikal pasayish

ma'lumotlarini o'z ichiga oladigan Novell NetWare 3.x ma'lumotlar bazasi.

Network Computing Devices kompaniyasi
ing. - Network Computing Devices
rus. - компания Network Computing Devices
Windows-terminalini va tarmoq kompyuterlarini ishlab chiquruvchi kompaniya.

NFC texnologiyasi
ing. - near field communication (NFC) technology
rus. - технология NFC
Ta'sir doirasi kichik (10 sm gacha) bo'lgan, yuqori chastotali simsiz aloqani o'rnatish texnologiyasi. Qurilmalar o'rtasida aloqa ular tutashganda yoki birmuncha masofada bo'lganda amalga oshiriladi. Shu paytning o'zida ISO 14443 standartini kontaktsiz kartochkalar va RFID bo'yicha oddiy kengaytirish hisoblanadi.

Nis.uz milliy axborot tizimi
ing. - national information system
rus. - национальная информационная система nis.uz
Davlat organlarining axborot tizimlarini, tarmoq va hududiy axborot tizimlarini, shuningdek, yuridik va jismoniy shaxslarning axborot tizimlarini ichiga oladigan tizimlar majmui.

NLSP protokoli
ing. - network layer security (NLSP) protocol
rus. - протокол NLSP
Ma'lumotlarning Netware muhitida uzatilishini ta'minlaydigan, tarmoqda optimal marshrut tanlash imkonini beradigan protokol. Novell firmasi tomonidan Netware tarmog'i uchun ishlab chiqilgan.

NSP texnologiyasi
ing. - technology NSP
rus. - технология NSP
Markaziy protsessordan foydalanishning yangi texnologiyasi, ba'zi qo'shimcha platalarsiz multimedia tizimlari qo'llanilishini ta'minlaydi. Texnologiya Intel korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan, taktchastotasi 75 MHz dan kam bo'lmagan Pentium protsessorlariga asoslanadi; audio va videosignallar qayta ishlanishi ta'minlanadigan maxsus dasturiy ta'minot talab etiladi. NSP texnologiyasining ishlab chiqilishi shaxsiy kompyuterning yangi arxitekturasi paydo bo'lishiga olib kelishi kerak. Texnologiyaning nomi inglizcha Native Signal Processing – signallarni tabiiy qayta ishlash so'zlaridan olingan.

NTFS fayl tizimi
ing. - NT File System (NTFS)
rus. - файловая система NTFS
Windows NT/2000/XP/2003/Vista obyektga yo'naltirilgan ilovalarni qo'llab quvvatlovchi fayl tizimi, unda fayllar foydalanuvchi yoki tizim tomonidan belgilangan xususiyatlarga ega obyekt sifatida qaraladi.

NVIDIA ION
ing. - NVIDIA ION
rus. - NVIDIA ION
NVIDIA kompaniyasi chipsetlari oilasi, netbuklar va nettoplar uchun mo'ljallangan platforma. Intel Atom (shu jumladan, ikki yadroli) protsessorlaridan va Ge Force 9400 M tizim logikasidan iborat. Chipsetlar DirectX 10 qo'llanilgan birgalikda integratsiyalangan videoyadro bilan jihozlangan. Chipsetlar bor-yo'g'i bitta mikrosxemani ichiga oladi, bu yechimlar sxemotexnikasini soddalashtiradi, energiya iste'moli va issiqlik ajralishini kamaytiradi.

Nvidia tizim vositalari
ing. - Nvidia system tools
rus. - системные инструменты Nvidia
Kompyuter tizimi komponentlarini sozlash, monitoring qilish, erkin foydalanish, jumladan, Windows dagi qulay boshqarish panellari yordamida kuchlanish va temperaturani nazorat qilish uchun mo'ljallangan utilitalar to'plami.

N-zvenoli model
ing. - N-tier model
rus. - N-звенюли модель
Hisoblash yuklamasining, ilovalarning bir necha serverida taqsimlanishidan foydalaniladigan mijoz-server modeli. Ikki zvenoli modelga qaraganda, mijoz o'rinlari sonini oshirish imkonini beradi.

Occam dasturlash tili
ing. - Occam
rus. - язык программирования Occam
Transpyuterlar va multitranspyuterli tizimlarni dasturlash uchun mo'ljallangan til.

31. ГОСТ 23611-79 (переиздание с изменениями, 1995 г.). Совместимость радиоэлектронных средств электромагнитная. Термины и определения. М.: Издательство стандартов.
32. ГОСТ 23282-91. Межгосударственный стандарт. Решетки антенные. Термины и определения.
33. ГОСТ 18238-72. Межгосударственный стандарт. Линии передачи сверхвысоких частот. Термины и определения.
34. ГОСТ 26599-85. Межгосударственный стандарт. Системы передачи волоконно-оптические. Термины и определения.
35. ГОСТ 24375-80. Межгосударственный стандарт. Радиосвязь. Термины и определения.
36. ОСТ 45.124-2000. Службы связи спутниковые: фиксированная, радиовещательная и подвижная. Термины и определения.
37. Государственный стандарт Республики Узбекистан О'z DSt 1225:2009 «Почтовая связь»
38. O'z DSt 1109: 2006 Информационная технология. Криптографическая защита информации. Термины и определения.
39. O'z DSt ISO/IEC 2382-8:2007 Информационные технологии. Информационная безопасность. Термины и определения.
40. O'z DSt 1063:2004 Совместимость технических средств электромагнитная. Приборы для измерения индустриальных радиопомех. Технические требования и методы испытаний.
41. O'z DSt ISO/IEC 2382-8:2007 Государственный стандарт Узбекистана. Информационные технологии. Информационная безопасность. Термины и определения. – Ташкент: Узбекское агентство стандартизации, метрологии и сертификации (агентство «Узстандарт»).
42. O'z DSt 1109:2006 Государственный стандарт Узбекистана. Информационная технология. Криптографическая защита информации. Термины и определения. – Ташкент: Узбекское агентство стандартизации, метрологии и сертификации (агентство «Узстандарт»).
43. O'z DSt 2927:2015 Государственный стандарт Узбекистана. Информационная технология. Информационная безопасность. Термины и определения. – Ташкент: Узбекское агентство стандартизации, метрологии и сертификации (агентство «Узстандарт»).
44. O'z DSt 1136:2007 Телевидение вещательное цифровое. Термины и определения.
45. O'z DSt 1047:2018 Государственный стандарт Республики Узбекистан. Информационная технология. Термины и определения. – Ташкент: Узбекское агентство стандартизации, метрологии и сертификации (агентство «Узстандарт»).
46. Отраслевой стандарт TSt 45.022:2002 «Общеканальная сигнализация ОКС №7. Термины и определения».
47. Отраслевой стандарт TSt 45-009:2008 «Услуги телекоммуникаций. Термины и определения».
48. Tst 45.010:2002 Отраслевой стандарт. Информационная безопасность в сфере связи и информатизации. Термины и определения. – Ташкент: Узбекское агентство связи и информатизации, 2002.
49. Рекомендация МСЭ-R V.573-5. Словарь по радиосвязи.
50. Рекомендация МСЭ-R M.1797-0. Словарь терминов сухопутной подвижной связи.
51. Глоссарий криптографических терминов. – http://www.enlight.ru/ crypto/glossary/glossary.htm.
52. Лукацкий А.В. Краткий словарь по информационной безопасности. Версия 1.0 - http://software-testing.ru/lib/reviews/terminology/sec_dic.pdf.
53. Словарь терминов в области делопроизводства Центра компетенции по вопросам документационного обеспечения управления http://www.edou.ru/enc/dictionary.
54. Электронный документооборот – Термины и определения http://www.inspe.kz/ecm/glossary.html.
55. http://dic.academic.ru/dic. nsf.
56.https://robo-sapiens.ru/stati/umniy-gorod.
57.http://reffeader.ru/jgeugjy5bewyfs.html.

ODA tarmoq xizmati
ing. - ODA network service
rus. - сетевая служба oda
Amaliy darajada joylashgan va matn, jadval, tasvir, nutqlarni o‘zida aks ettirgan hujjatlar almashinuvini ta’minlovchi xizmat.

ODMA texnologiyasi
ing. - opportunity driven multiple access (ODMA)
rus. - технология ODMA
UMTS tizimida foydalanish uchun ETSI tomonidan 1997-yilda tavsiya qilingan va CDMA/TDMA ni kod-vaqt bo‘yicha ajratish usuliga asoslangan uyaali aloqa texnologiyasi. Ilgari bu usul E konsepsiyasi nomi bilan ma’lum edi. ODMA da qisqa zondlovchi paketlarni uzatish jarayoni maxsuslashtirilgan, uning yordamida mobil stansiya o‘zining yaqin qo‘shnilarini aniqlab oladi, bu unga yo mobil aloqa rejimida yoki tayanch stansiyani chetlab, qo‘shni stansiyalar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri ishlash imkonini beradi.

OFDM modulyatsiya
ing. - orthogonal frequency division multiplexing (OFDM)
rus. - модуляция OFDM
Modulyatsiyalash usuli, ortogonal chastotalar bo‘yicha ajratish bilan multipleksorlash. Signal havo muhiti orqali uzatilishdan oldin, ko‘plab quyi eltuvchilar bo‘ylab taqsimlanadigan jarayon.
Izoh – 802.11 a va 801.11g standartlari simsiz lokal tarmoqlarining xarakteristikalarini yaxshilash maqsadida, shuningdek, ba’zi bir patentlangan simsiz regional tarmoqlarda foydalaniladi.

Off-line
ing. - off-line
rus. – off-line
«Onlayn» so‘zining teskarisi, odatda, Internetga aloqasi bo‘lmagan biror narsa yoki holatga nisbatan ishlatiladigan atama.

Off-line media
ing. - off-line media
rus. - off-line медиа
Boshqa bir uzoqdagi kompyuterga to‘g‘ridan-to‘g‘ri ulanmagan kommunikatsiya seansi. Bu holatda xatlarni olish yoki tayyorlangan xabarlarni uzatish individual dasturiy ta’minotning alohida komandalari orqali amalga oshiriladi.

OK
ing. - OK
rus. - OK
Asosan keyingi bosqichga o‘tishga rozilikni yoki biror-bir operatsiyaning bajarilishini bildiradi.

OLE ixtisoslashtirilgan boshqaruv elementlari
ing. - OLE control extensions (OCX)
rus. - специализированные элементы управления OLE
Boshqa dasturlardan tushirilishi mumkin bo‘lgan oddiy dasturiy asboblar yoki katta amaliy tizimlarning bir qismi. OLE 2.0 texnologiyasining kengaytmasi hisoblanadi.

OLE nazorati
ing. - object linking and embedding control (OLE control)
rus. - OLE контроль
OLE bazasi interfeysiga ega bo‘lgan dasturlanadigan komponent-dasturlar, ularni boshqa dasturga osongina qo‘shish mumkin. 1996-yildan boshlab ActiveX control deb ataladi.

OLE texnologiyasi
ing. - object linking and embedding technology
rus. - технология OLE
Bir ilova tomonidan tuzilgan obyektni, elektron jadval yoki matn redaktorining fayli kabi boshqa bir ilova tomonidan tuzilgan hujjatga kiritish orqali, ilovalarning ma’lumotlardan birgalikda foydalanish va almashinish usuli. Obyektni qabul qiladigan hujjat mijoz, yetkazib beradigani server deb ataladi. OLE (Object Linking and Embedding – obyektni bog‘lash va ulash) texnologiyasi Microsoft korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan va Windows muhitida ishlaydi.

Olicom
ing. - olicom
rus. - olicom
Tarmoq jihozlarini ishlab chiqaruvchi Kanada kompaniyasi.

Olivetti
ing. - olivetti
rus. - olivetti
Mikrokompyuterlar ishlab chiqaruvchi korporatsiya.

tarmoq protokoli. Uzatiladigan ma’lumotlar paketlari zarur ketma-ketlikda yetkazilishini ta’minlaydi.

TCP/IP protokoli
ing. - transmission control protocol/internet protocol (TCP/IP)
rus. - протокол TCP/IP
Internet asoslanadigan tarmoq protokollari to‘plami. Nomi ikkita asosiy protokolning qisqartmalari – TCP/IP dan tashkil topgan. Odatda, protokollarning stek ko‘rinishidagi o‘zaro ishlay olishini ifodalovchi OSI modeli bilan o‘xshash tarzda tavsiflanadi. Bunday modelda har bir sath tor doiradagi vazifalarni hal qilish uchun mo‘ljallangan bo‘lib, yuqoriroq sathlar uchun xizmatlar ko‘rsatishda foydalaniladi. Yuqori sathlar foydalanuvchiga yaqin bo‘lib, ular eng abstrakt obyektlar bilan ishlaydi, quyi sathlar esa, ma’lumotlar uzatishning fizik muhitiga juda bog‘liq.

TDM/TDMA rejimi
ing. - time division multiplexing/ time division multiple access (TDM/TDMA)
rus. - режим TDM/TDMA
«Yulduz» topologiyali VSAT-tarmoqlarining kombinatsiyalangan ish rejimi. Bunday tarmoqda markaziy yer stansiyasi biriktirilgan chastotalarda shaffof retranslyator orqali TDM rejimida ishlaydi, VSAT-stansiyalarning kirishi esa TDMA rejimida amalga oshiriladi.
Izoh – Bunday asimmetrik trafik hisobiga yer stansiyasining energetikasiga bo‘lgan talab kamaytiriladi, ammo bunda ushlanish «toza» TDMA rejimiga nisbatan ancha ortadi va bundan tashqari, «ikki marta sakrash» deb ataluvchi o‘zgarish ham sodir bo‘ladi.

TDM texnologiyasi
ing. - time division multiplexing (TDM)
rus. - технология TDM
Multipleksorlash (analog yoki raqamli) amalga oshirilishida ifodalanadigan texnologiya. Natijada yagona kommunikatsiya oqimida quyi kanallar ko‘rinishida turli signallarning bir vaqtda uzatilishi yuz beradi. Ma’lumotlar muayyan uzunlikdagi vaqt intervallariga ajratilib uzatiladi.

TD-SCDMA standarti
ing. - TD-SCDMA
rus. - стандарт TD-SCDMA
Mobil aloqaning uchinchi avlodga o‘tish standarti. Siemensning faol ishtirokida Xitoyda ishlab chiqilgan. Yevropadagi WCDMA standartiga qo‘shimcha yoki muqobil sifatida qaraladi. TD-SCDMA texnologiya birmuncha tejamkor texnologiya hisoblanadi. Undan radiochastotalarning yuklanganlik darajasi yuqori bo‘lgan rayonlarda tarmoqlar qurishda foydalansa bo‘ladi.

TD-SCDMA texnologiyasi
ing. - time division synchronous code division multiple access (TD-SCDMA)
rus. - технология TD-SCDMA
Sinxron vaqt-kodli ko‘p kanalli ajratiladigan tarmoqdan foydalanish imkoniyatini beradigan texnologiya.

Telnet
ing. - telnet
rus. - telnet
Terminalni emulyatsiya qiluvchi, tarmoq kompyuterlari tizimini mualliflashtirish uchun Internetda keng qo‘llaniladigan protokol. «Telnet» so‘zi foydalanuvchilarni shu protokol yordamida mualliflashtiradigan dasturga nisbatan ham ishlatiladi.

Teredo
ing. - Teredo
rus. - Teredo
IPv6 paketlarni IPv4 tarmoq orqali, xususan, NAT texnologiyasi bo‘yicha ishlaydigan qurilmalar orqali, ularni UDP-deytagrammalarga inkapsulyatsiya yo‘li bilan uzatish uchun mo‘ljallangan tarmoq protokoli.

TFTS standarti
ing. - terrestrial flight telecommunication system (TFTS)
rus. - стандарт TFTS
Samolyotlar radioaloqasi tizimi uchun mo‘ljallangan ETSI standarti. Bu standartda nutqli aloqa (1670-1675) MHz («Yer-havo») va (1800-1805) MHz («havo-Yer») chastotalar diapazonida $\pi/4$ DQPSK turidagi modulyatsiyadan foydalangan holda ta’minlanadi.

Think Pad
ing. - think Pad
rus. - think Pad
IBM firmasining noutbuklari turkumi.

Thrashing
ing. - thrashing
rus. - thrashing
Tizimdagi asosiy xotiraning kritik yetishmaslik holati, bunda protsessor asosan

komandalarning alohida ketma-ketligi darajasida kompilyator tomonidan parallel hisoblashni statik rejalashtirish. Ushbu arxitekturada har bir komanda «keng» (long) hisoblanadi va protsessorning bir nechta bir xil turdagi qurilmalaridagi bitta mashina takti davomida parallel bajariladigan bir nechta kichik komandalarni o‘z ichiga oladi.

Viewpoint tili
ing. - Viewpoint language
rus. - язык Viewpoint
Texnik nuqtai nazardan, ochiq taqsimlangan qayta ishlash tizimi spetsifikatsiyasi uchun qoidalar va tushunchalarni belgilashning texnik tili.

Virtual Dos Machine
ing. - Virtual Dos Machine (VDM)
rus. - Virtual Dos Machine
MS-DOS ilovalari bilan moslikni ta’minlaydigan foydalanuvchi darajasidagi jarayon.

VMware ESX Server
ing. - VMware ESX Server
rus. - VMware ESX Server
VMware kompaniyasi tomonidan VMware vSphere (oldin VMware Infrastructure) komponenti sifatida taqdim etiladigan, faoliyat darajasini virtuallashtirish uchun belgilangan dasturiy mahsulot. ESX 5.0 versiyadan boshlab ESXi mahsuloti bilan almashtirilgan. ESX va ESXi o‘rnatilgan gipervizorlar hisoblanadi, o‘rnatish paytida mashinada belgilangan operatsion tizimning bo‘lishi talab qilinmaydi. ESX/ESXi fizik kompyuterni virtual mashinalar deb ataladigan mantiqiy bo‘limlarga ajratish imkonini beradi. O‘z ichiga virtual resurslarni boshqarish vositalarini oladi. ESXi o‘rnatilishi uchun kamida 2 Gbite tezkor xotira talab qilinadi.

VoiceXML tili
ing. - voiceXML language
rus. - язык voiceXML
Personallashtirilgan, interaktiv, ovozli javob beriladigan vebga yo‘naltirilgan servislarni yaratish va uzatishni soddalashtirish hamda chaqiruvlarni qayta ishlash markazlarining integratsiyalashgan MB dan, shuningdek veb-uzellar va intratarmoqlardagi axborotdan telefonda va ovozli foydalana olishni ta’minlash uchun mo‘ljallangan til.

V-simon antenna
ing. - V antenna
rus. - V-образная антенна
Bir-biriga nisbatan burchak ostida joylashgan to‘g‘ri o‘tkazgichlar juftidan tashkil topgan va ta’minotni ular ulangan joyda oladigan yo‘naltirilgan antenna.

Wake On LAN
ing. - Wake On LAN
rus. - Wake On LAN
Ona platadagi BIOS funksiyasi, uning yordamida kompyuterni tarmoq kartasiga lokal tarmoqdan maxsus signal jo‘natib ishga tushirish mumkin.

Wallet
ing. - wallet
rus. - wallet
Foydalanuvchi identifikatsion ma’lumotlarining va foydalanuvchilarning ID raqamlarini, parolni, sertifikatlarni va shifrlash kalitini o‘z ichiga oladigan to‘plangan axborot to‘g‘risidagi ma’lumotlarning himoyalangan ombori.

WAP-banking xizmati
ing. - WAP-banking
rus. - услуга WAP-банкинг
Mobil telefondan shaxsiy bank hisobini boshqarish imkoniyati.

WCDMA texnologiyasi
ing. - wideband code division multiple access (WCDMA)
rus. - технология WCDMA
1. Uchinchi avlod xizmatlarini ta’minlash (qo‘llab-quvvatlash) maqsadida, keng polosali radiokirishni ta’minlash uchun mo‘ljallangan, radiointerfeys texnologiyasi. Ushbu standartning tezligi (kichik masofalarda 2 Mbit/s gacha va to‘liq mobillik bilan qayta masofalarda 384 Kbit/s) multimedia xizmatlari uzatilishini ta’minlash imkonini beradi.
2. Keng polosali raqamli radiokanallar orqali katta hajmdagi axborotni (Internet, multimedia ma’lumotlar, videoaxborot) uzatish uchun mo‘ljallangan texnologiya. Nutq tasvir signallari, ma’lumotlar va videoaxborot avval tor polosali raqamli radiosignalga o‘zgartiriladi, keyin signal turli foydalanuvchilarning signallarini farqlash

FOYDALANILGAN MANBALAR RO‘YXATI

1. Толковый словарь терминов по системам, средствам и услугам связи. «Радио и Связь, Москва, 2000. Под редакцией В.А.Докучаева. Справочное издание.
2. Л.М.Невдяев. Телекоммуникационные технологии. Англо-русский толковый словарь-справочник. Под редакцией Ю.М.Горностаева. Серия изданий «Связь и Бизнес». Москва, 2002.
3. Слепов Н.Н. Англо-русский толковый словарь сокращений в области связи, компьютерных и информационных технологий. М.: Радио и связь, 2005 г.
4. А.В.Смирнов. Основы цифрового телевидения. М.: изд. «Горячая линия Телеком». 2001 г.
5. Телевидение. Под ред. В.Е.Джаконии. М.: Радио и связь, 1997 г.
6. Англо-русский словарь: Мультимедиа-системы. Телекоммуникационные компьютерные сети. Безопасность компьютерных систем и сетей. / Мячев А.А., Алексеев Е.С., Веселов В.Н. и др. – М.: Радио и связь, 1995. – 192 с.
7. Передача данных. Термины и определения. ГОСТ 1
8. Политехнический словарь. М.: Советская энциклопедия, 1977 г.
9. Ахборот-коммуникация технологиялари изоҳли луғати. Қайта ишланган, тўлдирилган иккинчи нашри. Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги, БМТ Тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси. Тошкент, 2010 й.
10. Безопасность в электросвязи и информационных технологиях. – Международный союз электросвязи, 2006.
11. Невдяев Л.М. Глоссарий. Мобильная безопасность: от А до Z. // Информ КурьерСвязь, № 3, 2004.
12. Мостицкий И.Л. Англо-русский энциклопедический словарь. М.: Додека – XXI, 2008 г.
13. Терминология в области защиты информации. Справочник. – М.: ВНИИстандарт, 1993.
14. Русско-узбекский толковый словарь терминов по мобильной и фиксированной беспроводной связи. Составитель Ликонцев Д.Н. и Хусанов З.К. Под редакцией Кадирова А. – Ташкент: ГУП «UNICON.UZ», 2016.
15. Справочник по выбору и использованию систем точной частоты и точного времени. Женева, МСЭ, 1997 г.
16. Регламент радиосвязи. Женева, МСЭ, 2008 г.
17. Рекомендации МСЭ-Т – Глоссарий специальных терминов системы сигнализации №7.
18. Рекомендация МСЭ-Т Q.791 – Контроль и измерения сети системы сигнализации №7.
19. Рекомендация МСЭ-P S.673-2. Термины и определения, связанные с космической радиосвязью (2002 г.).
20. Рекомендация МСЭ-Р V.662-3. Термины и определения (2000 г.).
21. Рекомендация МСЭ-Р V.573-5. Словарь по радиосвязи (2007 г.).
22. Рекомендация МСЭ-Р 566-3. Терминология, связанная с использованием космической связи для телерадиовещания (1990 г.).
23 Рекомендация МСЭ-Р М. 1797. Словарь терминов сухопутной подвижной службы (2007 г.).
24. Рекомендация МСЭ-Р F.592-4. Словарь терминов для фиксированной службы (2007 г.).
25. Рекомендация МСЭ-Р V.662-3. Термины и определения (2000 г.).
26. Рекомендация МСЭ-Р V.573-5. Словарь по радиосвязи (2007 г.).
27. Межгосударственный стандарт (ГОСТ 30372-95/ГОСТ Р 50397-92). Совместимость технических средств электромагнитная. Термины и определения.
28. ГОСТ 16487-83 Делопроизводство и архивное дело. Термины и определения
29. ГОСТ Р 52907-2008. Источники электропитания радиоэлектронной аппаратуры. Термины и определения.
30. ГОСТ Р 50304-92. Системы для сопряжения радиоэлектронных средств интерфейсные. Термины и определения.

On-line-maslahatchi
ing. - online-consultant
rus. - online-консультант
Foydalanuvchilarni onlayn yordam bilan ta’minlash, saytda turli mavzularni o‘rnatish uchun maxsus mo‘ljallangan dasturiy ta’minot.

On-line media
ing. - on-line media
rus. - On-line медиа
FTP, Gopher, WWW Internet protokollari-ni qo‘llagan holda masofadagi foydalanuvchiga ma’lumotlar uzatish bilan bog‘liq real vaqt rejimidagi kommunikatsiya seansi.

Open Server operatsion tizimi
ing. - Open Server operating system
rus. - операционная система Open Server
Unix operatsion tizimining Santa Cruz Operation korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan versiyasi bo‘lib, u banklar, savdo tashkilotlari va hukumat muassasalari uchun mo‘ljallangan. Open Server yuqori samaradorligi, tizim buzilishlariga nisbatan turg‘unligi, katta fayllar bilan ishlashda oddiyligi, disklarni rezervlash va uzluksiz elektr ta’minotining manbaini nazorat qilishi bilan tavsiflanadi.

Open Solaris
ing. - open Solaris
rus. - open Solaris
Sun Microsystems kompaniyasining ochiq boshlangich kodli Solaris operasion tizimini ishlab chiqish bo‘yicha loyihasi.

OpenGL tasnifi
ing. - open graphics library (language)
rus. - спецификация OpenGL
Silicon Graphics kompaniyasining uch o‘lchovli grafikasi va tasniflari standartlashtirilgan kichik dasturlarining va funksiyalarining erkin tarqatiladigan biblioteka-si. 80-yillar oxirlarida shu kompaniyaning IRIX nomli operatsion tizimi ishchi stansiyalarining 3D grafik API lari uchun ishlab chiqilgan.

Opera
ing. - opera
rus. - opera
Norvegiyada ishlab chiqilgan krossplatformali, multitabli brauzer. Mahsulotning birinchi versiyasi 1994-yilda paydo bo‘lgan. Avval tijorat maqsadida ishlab chiqilgan, lekin 8.50 versiyasidan boshlab bepul bo‘ldi. Brauzerning afzalliklari uni tez ishlashi va boshqaruv sozlashlarini, ham klaviatura yordamida, ham «sichqonchayda to‘g‘rilay olish yengilligidir.

Orbcomm tizimi
ing. - Orbcomm system
rus. - система Orbcomm
Orbital Sciences (AQSh) kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan va 2000 yildan buyon ishlatib kelinayotgan yo‘ldoshli mobil aloqa tizimining nomi. Tizimda 825 km balandlikdagi past orbitaga chiqarilgan, og‘irligi 43 kg bo‘lgan yengil yo‘ldoshlardan foydalaniladi. Abonentlar ma’lumotlarni (148–150) MHz (liniya «yuqoriga») chastotalar diapazonida 2,4 Kbit/s tezlik bilan uzatishlari va (137–138) MHz (liniya «pastga») chastotalar diapazonida 4,8 Kbit/s tezlik bilan qabul qilishlari mumkin.

OS/2 operatsion tizimi
ing. - OS/2 operating system
rus. - операционная система OS/2
IBM korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan operatsion tizim. Bir vaqtning o‘zida ko‘plab amaliy dasturlarni ishlatish, bitta amaliy dasturning bir necha vazifasi parallel bajarilishini, tashqi xotiraga ma’lumotlarni yozishda ularning zichlashtirilishini, zaxira nusxalar tashkillashtirilishini, xotira himoyasini, milliy tillarning qo‘llanilishini ta’minlaydi.

OSI etalon modeli
ing. - OSI reference model
rus. - эталонная модель OSI
ISO va ITU-T tomonidan ishlab chiqilgan, tarmoqning arxitektura modeli. Model yetti sathdan tashkil topgan, ulardan har biri aniq tarmoq funksiyasini: manzillash, oqimni boshqarish, xatolarni boshqarish, inkapsulyatsiya va xabarlarni ishonchli jo‘natishni belgilaydi. Eng quyi (fizik) sath boshqalarga qaraganda ma’lumotlar uzatish muhiti texnologiyalari bilan chambarchas bog‘liq. Ikki quyi sath apparat va dasturiy, yuqori besh sath esa – faqat dasturiy amalga oshiriladi. Eng yuqori sath (ilovalar sathi) foydalanuvchiga hammadan yaqin turadi. OSI etalon modeli, tarmoq orqali amalga oshiriladigan funksiyalarni tushuntirish va o‘rganish usuli sifatida universal qo‘llaniladi. Ba’zi jihatlari

Sonet-ATM foydalanuvchilar tarmog‘i (Saturn)
ing. - Sonet-ATM User Network
rus. - сеть пользователей
Sonet-ATM (Saturn)
155 Mbit/s tezlik uchun mo‘ljallangan foydalanuvchining tarmoq interfeysi.

SSID identifikatori
ing. - service set identifier (SSID)
rus. - идентификатор SSID
Simsiz tarmoqni qat’iy identifikatsiyalovchi parametr. Simsiz foydalanish nuqtalari paketlar sarlavhalarida SSID identifikatori keng uzatilishini amalga oshiradi, bu oxirgi foydalanuvchilarga, ular ulanmoqchi bo‘lgan simsiz tarmoqni identifikatsiyalash imkonini beradi.
Izoh – Turli SSID identifikatorlari bitta fizik muhitda bir nechta simsiz tarmoqni o‘rnatish imkoniyatini yaratadi. Simsiz tarmoqqa kirish uchun, simsiz foydalanish nuqtalarining va simsiz tarmoq adapterining SSID identifikatorlari mos kelishi kerak. Qurilma yagona SSID ni ko‘rsatmaguncha, unga asosiy xizmatlar to‘plami taqdim etilmaydi. Paketlardagi barcha SSID ochiq matn bilan uzatilishi sababli, SSID tarmoq xavfsizligini ta’minlash vositasi bo‘la olmaydi. Simsiz tarmoq muhofaza qilinishini kuchaytirish uchun, tarmoq administratori ba’zi kirish nuqtalarining keng tarqatilishini to‘xtatib qo‘yishi mumkin. Bunday holda, oxirgi foydalanuvchi tarmoqqa ulanish uchun, SSID identifikatorini qo‘lda ko‘rsatishi kerak.

SSL protokoli
ing. - Protocol SSL (Secure Sockets Layer)
rus. - протокол SSL
Himoyalangan soketlar darajasi. Server va foydalanuvchi brauzeri o‘rtasida xavfsiz ulanishni ta’minlaydi.

SUSE
ing. - SUSE
rus. - SUSE
Slackware distributiviga asoslangan Linux distributivi. Birinchi versiyasi 1994-yilning mart oyida paydo bo‘lgan. 2003-yilning noyabr oyida Novell Inc. kompaniyasi tomonidan sotib olingan. 10-versiyasidan boshlab loyiha opensuse hamjamiyati tomonidan ishlab chiqilmoqda.

SVGA
ing. - super video graphics adapter (SVGA)
rus. - SVGA
Standart va uning grafik videoadapterini amalga oshiruvchi. VGA standartiga qaraganda o‘ta yuqori ajratishni ta’minlaydi. 800×600, 1024×768, 1280×1024 (va undan

ko‘p) nuqtalarni ajrata olish bilan ish tartibini qo‘llab-quvvatlaydi.

Swap (podkachka) fayli
ing. - Swap file
rus. - файл подкачки
Qattiq diskda ishlatiladigan yashirin fayl bo‘lib, u tezkor xotiraga sig‘magan dasturlar va ma’lumot fayllarining qismini saqlash uchun qo‘llaniladi. Swap fayl va fizik (tezkor) xotira virtual xotirani tashkil qiladi. Zarurat tug‘ilganda (dasturni ishga tushirish kerak bo‘lsa) operatsion tizim ma’lumotlarni swap faylidan tezkor xotiraga ko‘chiradi va aksincha (yangi ma’lumotlar uchun xotiradan joyni bo‘shatadi). Swap fayli virtual xotira fayli deb ham ataladi.

Symbian OS
ing. - Symbian OS
rus. - Symbian OS
Symbian (Nokia, Ericsson, Psion, Motorola) konsorsiumi tomonidan ishlab chiqilgan mobil qurilmalar uchun mo‘ljallangan operatsion tizim.

Synchronous Digital Hierarchy
ing. - synchronous digital hierarchy
rus. - synchronous digital hierarchy (SDH)
Sinxron optik-tolali tarmoqlar texnologiyasini amalga oshiruvchi sinxron raqamli iyerarxiya tarmog‘i. Standartlashtirishning yuqori darajasi, yuqori ishonchlilik, to‘liq dasturiy nazoratning mavjudligi, talabga ko‘ra xizmatlarni tezkor taqdim etish imkoniyati, tarmoq rivojlanishining nisbatan sodda sxemasi bilan farq qiladigan raqamli aloqaning yuqori tezlikli tarmoqlari.

TASM
ing. - Turbo Assembler (TASM)
rus. - TASM
Borland firmasining MS-DOS uchun mo‘ljallangan assembleri.

Tbyte
ing. - Tbyte
rus. - Tbyte
Xotira sig‘imining o‘lchov birligi. Bir terabayt 240 byte ga yoki (1 099 511 627 776 byte ga), yoki 1024 Gbyte ga teng.

TCP protokoli
ing. - transmission control protocol (TCP)
rus. - протокол TCP
TCP/IP to‘plamiga kiradigan transport sathi

Wi-Fi texnologiyasi (Wi-Fi simsiz uzatish)
ing. - Wi-Fi - Wireless Fidelity
rus. - технология Wi-Fi
(беспроводная передача Wi-Fi)
IEEE 802.11 [15] spetsifikatsiyalari asosida radiokanallar bo‘yicha raqamli ma’lumotlar uzatish texnologiyasi.
Izoh – Standart 11 Mbps o‘tkazish imkoniyati bilan 2,4 GHz chastotada ishlaydi.

WiMax texnologiyasi
ing. - WiMax –Worldwide
rus. - технология WiMax
Oxirgi foydalanuvchilarga IEEE 802.16 standartiga asoslangan yuqori tezlikli keng polosali foydalana olishni ta’minlash uchun mo‘ljallangan standartlashtirilgan simsiz texnologiya. 2001-yil iyun oyida konsorsium (WiMAX Forum) tomonidan ishlab chiqilgan.

Win 32API
ing. - Win 32API
rus. - Win 32API
Windows 95/NT operatsion tizimlarida ishlaydigan 32 razryadli ilovalarni yaratish uchun belgilangan amaliy dasturlash interfeysi. Ikki mingdan ortiq funksiya, makros, xabar, oldindan belgilangan konstantadan iborat to‘plamni o‘zida ifodalaydi. Dinamik komponovka bibliotekalari ko‘rinishida rasmiylashtirilgan.

Win32 interfeysi
ing. - Win32
rus. - интерфейс Win32
Windows 95/98, Windows 2000 va Windows NT uchun mo‘ljallangan 32-razryadli amaliy dasturlash interfeysi. 80386 va undan katta protsessorlarda qo‘llash mumkin bo‘lgan 32-razryadli komandalar unumdorligini oshirishga, ishlab chiquvchiga esa 16 va 32-razryadli Windows dasturini yaratishga imkon beradigan, bibliotekalar to‘plamlari. Sanab o‘tilgan operatsion tizimlarning har birida ko‘plab Win.32 amalga oshirilgan. Unga taalluqli hujjatlardan http://msdn.microsoft. com saytida foydalanish mumkin.

Windows
ing. - Windows
rus. - Windows
Microsoft korporatsiyasining ommaviy operatsion tizimlari va grafik qobiqlari turkumi. Fayllar bilan bajariladigan operatsiyalarda

imkonini beradigan kodli ketma-ketlik bilan birlashtiriladi. Axborotning uzatilishini optimallash uchun, WCDMA standartida signalni raqamli qayta ishlash paytida o‘zgaruvchan kodlash tezligi texnologiyasidan foydalaniladi.

WDL bibliotekasi
ing. - windows driver library (WDL)
rus. - библиотека WDL
Microsoft Windows operatsion tizimi uchun mo‘ljallangan, distributiv versiyaga qo‘shilmagan drayverlar to‘plami.

WHDI
ing. - wireless home digital interface (WHDI)
rus. - WHDI
Videooqimni simsiz uzatish raqamli standarti. Asosiy ishlab chiquvchi va chiplarni yetkazib beruvchi Isroilning Amimon firmasidir. Translyatsiya 5 MHz chastotada, 3 Gbyte/s tezlikda olib boriladi. Standartning asosiy xususiyati – videoni kodlashning yagona texnologiyasi «video-modem»dir, u tufayli yuqori darajada xalaqitdan himoyalanganlik, qabul qilish va uzatishda xatolardan xoli bo‘lishlik, binobarin, uzatiladigan tasvirning yuqori sifati ta’minlanadi.

Whois xizmati
ing. - Whois
rus. - служба Whois
Suhbatdosh yoki domen to‘g‘risida ma’lumot beradigan maxsus xizmat.

WIDL dasturlash tili
ing. - web interface definition language (WIDL)
rus. - язык программирования WIDL
XML tilining realizatsiyasi. Bu tilda modul vizual vositalar bilan loyihalashtiriladi, keyin esa uning kodi VBA qo‘llab-quvvatlaydigan C, C++, Java, Java Script, VB yoki ActiveX elementiga generatsiya qilinadi.

Wi-Fi
ing. - Wireless Fidelite (Wi-Fi)
rus. - Wi-Fi
Simsiz qurilmalar uchun IEEE 802.11b standartiga mos keladigan protokol va uskunaning umumiy nomi. Wi-Fi simsiz lokal tarmoqlar yaratish va Internetga yuqori tezlikda simsiz ulanishlarni tashkillashtirish uchun mo‘ljallangan.

On-line-consultant
ing. - online-consultant
rus. - online-консультант
Foydalanuvchilarni onlayn yordam bilan ta’minlash, saytda turli mavzularni o‘rnatish uchun maxsus mo‘ljallangan dasturiy ta’minot.

On-line media
ing. - on-line media
rus. - On-line медиа
FTP, Gopher, WWW Internet protokollari-ni qo‘llagan holda masofadagi foydalanuvchiga ma’lumotlar uzatish bilan bog‘liq real vaqt rejimidagi kommunikatsiya seansi.

Open Server operatsion tizimi
ing. - Open Server operating system
rus. - операционная система Open Server
Unix operatsion tizimining Santa Cruz Operation korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan versiyasi bo‘lib, u banklar, savdo tashkilotlari va hukumat muassasalari uchun mo‘ljallangan. Open Server yuqori samaradorligi, tizim buzilishlariga nisbatan turg‘unligi, katta fayllar bilan ishlashda oddiyligi, disklarni rezervlash va uzluksiz elektr ta’minotining manbaini nazorat qilishi bilan tavsiflanadi.

Open Solaris
ing. - open Solaris
rus. - open Solaris
Sun Microsystems kompaniyasining ochiq boshlangich kodli Solaris operasion tizimini ishlab chiqish bo‘yicha loyihasi.

OpenGL tasnifi
ing. - open graphics library (language)
rus. - спецификация OpenGL
Silicon Graphics kompaniyasining uch o‘lchovli grafikasi va tasniflari standartlashtirilgan kichik dasturlarining va funksiyalarining erkin tarqatiladigan biblioteka-si. 80-yillar oxirlarida shu kompaniyaning IRIX nomli operatsion tizimi ishchi stansiyalarining 3D grafik API lari uchun ishlab chiqilgan.

Opera
ing. - opera
rus. - opera
Norvegiyada ishlab chiqilgan krossplatformali, multitabli brauzer. Mahsulotning birinchi versiyasi 1994-yilda paydo bo‘lgan.

404-xatolik
ing. - 404 ERROR
rus. - ошибка 404
HTTP protokolining xatoligi haqidagi xabar, u mijoz server bilan ulanganligi, lekin server so‘ralayotgan hujjatni topa olmaganligi to‘g‘risida xabar beradi.

486
ing. - 486
rus. - 486
Intel korporatsiyasi 80486 protsessorining va unga mos keladigan protsedturalarning qisqartirilgan nomi.

5G standarti
ing. - 5G (5Generation)
rus. - стандарт 5G
Telekommunikatsiya uchun yangi avlod aloqa standarti. Qator talablar: odam salomatligi uchun xavfsizlik, aloqaning yuqori sifati va energiya samaradorligi bilan farqlanadi. Bu standartni joriy etish 2020-yilga rejalashtirilgan.

68K
ing. - 68K
rus. - 68K
Motorola firmasi protsessorlarining umumlashtirilgan belgilanishi (68000, 68010, 68020, 68030, 68040 i 68060).

7-son signalizatsiya tizimi
ing. - signalling system № 7 (SS7)
rus. - система сигнализации № 7
Tegishli aloqa xizmatlarini ta’minlash uchun mo‘ljallangan foydalanuvchilarning quyi tizimlarida va ilovalarida (TUP, ISUP, MAP, TCAP, MUP va boshqa) yagona transport kichik tizimi (MTP) ustida joylashgan, blokli funksional arxitekturaga ega, stansi-

yalararo signalizatsiyaning universal ko‘p funksionalli tizimi.

802.x
ing. - 802.x
rus. - 802.x
IEEE standartlari to‘plami. Har biri o‘z raqamiga ega bo‘lgan 12 ta toifaga bo‘linadi.

80x86 (x86)
ing. - 80x86 (x86)
rus. - 80x86 (x86)
Intel korporatsiyasi protsessorlarining umumlashtirilgan belgilanishi (x=1, ..., 5, 8086 uchun bo‘lmasligi mumkin). Ularga 086, 186, 286, 386, 486, Pentium, Pentium Pro, Pentium II protsessorlari kiradi.

86-DOS
ing. - 86-DOS
rus. - 86-DOS
Intel 8086 protsessoriga asoslangan kompyuter uchun, Seattle Computer Products firmasi tomonidan ishlab chiqilgan va sotiladigan operatsion tizim. 86-DOS komandalar tuzilmasiga va bu komandalar tuzilmasini takrorlaydigan API ga hamda Digital Research kompaniyasining CP/M operatsion tizimining API ga ega, bu oqibatda dasturlarni ko‘chirish jarayonini oson qildi. 86-DOS yangi IBM PC kompyuterlar uchun operatsion tizimlarning asosi sifatida Microsoft tomonidan sotib olingan edi. Microsoft nomini PC-DOS deb, keyinchalik esa, MS-DOS deb o‘zgartirdi.

П-simon to‘lqin o‘tkazgich
ing. - single-ridged waveguide
rus. - П-образный волновод
П-simon ko‘ndalang kesimga ega bir bog‘lanishli to‘lqin o‘tkazgich.

bilan u SNA arxitektura modeliga o‘xshab ketadi.

Osiris serversiz portal tizimi
ing. - Osiris serverless portal system
rus. - бессерверная
портальная система Osiris
Markazlashtirilgan serverlarga bog‘liq bo‘lmagan va P2P vositasida tarqatiladigan veb-portallarni yaratish va ko‘rib chiqish uchun mo‘ljallangan bepul dastur.

Outlook
ing. - outlook
rus. - outlook
Microsoft Office dasturlari paketiga kiradigan, pochta mijozi va Maykrosoft kompaniyasining Groupware funksiyalariga ega organayzer dasturi.

Outlook Express
ing. - outlook Express
rus. - outlook Express
Maykrasoft kompaniyasining elektron pochta va yangiliklar guruhlari bilan ishlash uchun mo‘ljallangan dastur.

Parser
ing. - parser
rus. - parser
Sintaktik tahlil qilish vazifasini bajaradigan dastur yoki dastur qismi.

Pause Break klavishi
ing. - break key
rus. - клавиша Pause Break
Bosilishi, kompyuter o‘z ishini to‘xtatishi yoki joriy dasturning bajarilishi to‘xtatib qo‘yilishini bildiradigan klavish.

PCI Express shinasidagi mobil modul
ing. - mobile PCI Express module (MXM)
rus. - мобильный
модуль на шине PCI Express
Nvidia kompaniyasi va bir qancha mobil kompyuterlar ishlab chiqaruvchilar tomonidan ishlab chiqilgan PCI Express shinasidan foydalaniladigan leptoplardagi grafik protsessorlar uchun belgilangan birgalikda ishlash standarti.

PCI shinasi
ing. - peripheral component interconnect (PCI)
rus. - шина PCI
Unumdorligi yuqori bo‘lgan (528 MB/s gacha), markaziy protsessor bilan periferik qurilmalar o‘rtasida ma’lumotlar yuborish uchun mo‘ljallangan, 32 va 64 razryadli lokal shina.

PC-karta kengaytirish platasi
ing. - PC card
rus. - плата расширения PC-карта
Maxsus tashqi razyomga o‘rnatiladigan ixcham plata. Kompyuter unumdorligi oshishini yoki funksional imkoniyatlari kengayishini ta’minlaydi. Modem qattiq disk kabi periferik kompyuter qurilmasini yoki ma’lumotlar saqlash qurilmasini o‘zida ifodalaydi.

PCMCIA standarti
ing. - PCMCIA standart
rus. - стандарт PCMCIA
Tashqi qurilmalar (xotira, modemlar)ni bloknotli kompyuterlarga ulash uchun kartalar interfeysi va o‘lchamlarini belgilaydigan standart. PCMCIA standartining yangi versiyasi. Uzatish tezligini 133 Mbyte/s gacha ta’minlay oladigan 32-razryadli shina interfeysi – CardBus qo‘llaniladi; energiya iste’molini boshqarish vositalariga ega, xotiradan to‘g‘ridan-to‘g‘ri foydalanish mumkin, ko‘p funksional kartalarni qo‘llaydi.
Izoh – O‘zaro yuqoridan pastga moslashtirilgan PCMCIA –I,II,III kartalar (platalar) turi mavjud. I turdagi platalardan xotiraning turli xillarini ulash uchun foydalaniladi, qalinligi 3,3 mm II turdagi platalardan turli xil kiritish/chiqarish qurilmalarini, egiluvchan magnit diskdagi to‘plagichlarni, modemlar, tarmoq platalarini ulash uchun foydalaniladi, qalinligi chetlarida 3,3 mm, o‘rtasida 5 mm III turdagi platalardan qattiq diskovodlarning turli xillarini, peyjerlarni ulash uchun foydalaniladi, qalinligi chetlarida 3,3 mm, o‘rtasida 10 mm.

PCO-X shinasi
ing. - PCO-X
rus. - шина PCO-X
PCI shinasiga teskari mos keladigan 64 razryadli parallel shina. Takt chastotasi – 133 MGz, o‘tkazish qobiliyati 1,06 GB /s gacha. Serverlarda qo‘llaniladi.

PCS 1900 shaxsiy aloqa xizmati
ing. - personal communications services 1900 (PCS 1900)
rus. - служба персональной связи PCS 1900
1900 MHz chastotalar diapazonidagi shaxsiy aloqa xizmati.

barcha identifikatsiya qilish funksiyalari bajariladi (bir vaqtda «qiyofadosh» borligi tekshiriladi), abonentning haqiqiyligi, tayanch stansiya bilan aloqa tekshiriladi. SIM-kartada, shuningdek, apparatning tarmoqda ishlashi uchun zarur bo‘lgan barcha ko‘rsatmalar ham bo‘ladi. SIM-karta har uchala modifikatsiyalar – GSM-900, GSM-1800 va GSM-1900lar uchun bir xil. SIM-kartasiz va PIN-kodni bilmay turib, telefondan foydalanish mumkin emas. Apparatdan foydalanuvchi PIN-kodni uch marta ketma-ket noto‘g‘ri tersa, SIM-karta vaqtincha blokirovka qilinadi. Vaqtincha blokirovka qilingan SIM-kartani 8 belgili PUK-kod yordamida blokirovkadan chiqarish mumkin. PUK-kod yordamida faqat 10 marta ketma-ket blokirovkadan chiqarish mumkin, undan keyin SIM-karta to‘liq blokirovka qilinadi.

SIMULA dasturlash tili
ing. - SIMULA language
rus. - язык программирования SIMULA
Murakkab tizimlarni modellash tili. O‘tgan asrning 60-yillari boshida ishlab chiqilgan. Obyektga yo‘naltirilgan til. Keyingi varianti – Simula-67.

Sinclair Ql
ing. - Sinclair Ql
rus. - Sinclair Ql
1984-yili Sinclair Research kompaniyasi tomonidan ZX Spectrum ning davomchisi sifatida chiqarilgan shaxsiy kompyuter. Sinclair Ql havaskorlar auditoriyasiga, shuningdek kichik biznesga moljallangan, lekin tijorat muvaffaqiyatiga erisha olmagan.

Sinclair ZX81
ing. - Sinclair ZX81
rus. - Sinclair ZX81
1981-yili ZX81 Sinclair Research kompaniyasi tomonidan chiqarilgan shaxsiy kompyuter. Bu model ZX80 ning davomi bo‘lib, ZX Spectrum ning ajdodi hisoblanadi.

SIP protokoli yordamida qayta manzillash xizmatlari yakuniy statusini indikatsiyalash
ing. - call forwarding
summary status indication via SIP
rus. - индикация итогового статуса услуг переадресации с помощью протокола SIP
SIP protokoli yordamida qayta manzillash xizmatlari yakuniy statusini indikatsiyalash xizmati SIP abonentlarga qayta manzillash xizmatlarining ko‘plab turlari statusini yuborish imkonini beradi.
Izoh – Qayta manzillash xizmatlarining bitta turi aktiv bo‘lganda ham, aktivlik statusi yuboriladi. Agar qayta manzillash xizmatlarining turlaridan hech biri aktivlashgan bo‘lmasa, noaktivlik statusi yuboriladi.

Slackware
ing. - Slackware
rus. - Slackware
Linux ning dastlabki distributivlaridan biri. Birinchi versiyasi Patrik Folkerding tomonidan 1993-yilda chiqarilgan. Distributivning asosiy prinsipi – tizim qurilmasining oddiyligi.

SMS bo‘yicha WAP xizmati
ing. - Wireless Application Protocol (WAP over SMS)
rus. - услуга WAP по SMS
Butun axborot SMS uzatish uchun mo‘ljallangan kanallar orqali o‘tayotganda WAP xizmatlarini taqdim qilish usuli. WAP resurslarni ko‘rib chiqish vaqtida telefon orqali qo‘ng‘iroqlar qilish mumkin. Bu xizmatning mavjudligi operatorga bog‘liq.

SMURF hujumi
ing. - a soundfont editor for linux SMURF
rus. - SMURF атака
Zarar ko‘rgan kompyuter nomidan ommaviy ICMP so‘rovlarini yuborishdan iborat hujum. Natijada bunday ommaviy paketlarni qabul qilgan kompyuter zarar ko‘rgan kompyuterga javob sifatida uning uchun aloqa kanalini o‘tkazish imkoniyatini pasaytiradi yoki qator hollarda tarmoqdan qilinayotgan hujumdan, ya’ni o‘sha kompyuterdan o‘zini butunlay izolyatsiya qiladi.

SNOBOL
ing. - SNOBOL
rus. - SNOBOL
Satrlar va matnni qayta ishlash uchun mo‘ljallangan dasturlash tili.

Soft real-time
ing. - soft real-time
rus. - soft real-time
Real vaqt tizimi, bunda vaqtinchalik cheklashlarning buzilishi u boshqaradigan obyektlarni rad etishga olib kelmaydi.

Solaris
ing. - Solaris
rus. - Solaris
Sun Microsystems tomonidan ishlab chiqilgan, egalik huquqi yaratuvchida qoladigan operatsion tizim. Azaldan Solaris – yopiq kodli operatsion tizimligiga qaramasdan, dastur kodining katta qismi ochiq bo‘lib, Sun Microsystems kompaniyasi tomonidan e’lon qilingan.

foydalaniladigan grafik interfeys – operatsion muhitni o‘zida ifodalaydi. Zamonaviy Windows tizimi belgilangan ehtiyojlarga ko‘ra, bir vaqtda ko‘rish va foydalanish mumkin bo‘lgan turli qog‘ozlar va ko‘plab papkalar joylashgan ish joyi ko‘rinishida tasavvur qilinadi. Bu tizimning birinchi versiyasi Windows 1.0 bozorga 1983 yilning noyabrida chiqarilgan.

Windows (tizimining) ochiq xizmatlar arxitekturasi
ing. - Windows open services architecture (WOSA)
rus. - архитектура открытых служб (системы) Windows
API va SPI (xizmatlarni ta’minlash interfeysi) interfeyslari to‘plami, ma’lumotni uning joylashish joyiga (shaxsiy kompyuter, server, xost-kompyuter) va formatiga bog‘liq bo‘lmagan holda uzatish imkonini beradi. WOSA uchta xizmat turini ta’minlay oladi: umumiy dasturlar, aloqalar va vertikal bozorlar. WOSA ga yana quyidagilar kiradi: MAPI, TAPI, SNA API, LSAPI.

Windows 2000 operatsion tizimi
ing. - operating system Windows 2000
rus. - операционная система Windows 2000
Microsoft korporatsiyasining, bir rangli va mijoz-server lokal tarmoqlari o‘rnatilgan ko‘p maqsadli modulli operation tizimi. Windows 2000 Professional shaxsiy stol kompyuterlari uchun mo‘ljallangan operation tizimi. Windows 2000 Server – fayl-server, chop etish serveri, ilova serveri yoki veb-server mahsulotlarini o‘z ichiga oladi. To‘rttagacha mikroprotsessorni ta’minlaydi. Windows 2000 Advanced Server – ilova server, sakkiztagacha protsessorni ta’minlaydi. Windows 2000 Datacenter Server – operation tizimning maxsus versiyasi bo‘lib, ma’lumotlar ombori bilan ishlash uchun yaratilgan.

Windows 95 operatsion tizimi
ing. - operating system Windows 95 (Win95)
rus. - операционная система Windows 95
Windows operatsion tizimi versiyalaridan biri, mustaqil va to‘liq operatsion tizim. Kodli nomlanishi – «Chicago». Tizim ko‘p vazifalilikni siqib chiqaruvchi 32-razryadli dasturlarni, TCP/ IP, IPX, SLIP, PPP, Windows Sockets protokollarini qo‘llab-quvvatlaydi, bundan tashqari foydalanuvchining grafik interfeysi kuchaytirilgan.

Windows 98 operatsion tizimi
ing. - operating system Windows 98
rus. - операционная система Windows 98
1998-yilda Microsoft kompaniyasi tomonidan ishlab chiqarilgan operatsion tizim. Bu operatsion tizim «sichqoncha» bilan boshqariladigan ko‘p vazifali oyna grafik interfeysiga ega bo‘lib, MS-DOS kompyuterlarida ishlatilishi mumkin edi.

Windows katalog
ing. - Windows catalog
rus. - Windows каталог
Windows operatsion tizimi o‘zining barcha bibliotekalarini, dasturlarini, hujjatlarini saqlaydigan katalog. Odatda «S:\Windows» ko‘rinishiga ega.

Windows media proigrivatel
ing. - windows media player
rus. - windows медиа проигрыватель
Windows uchun mo‘ljallangan tovushli va video fayllarning bepul proigrivateli, bundan tashqari Microsoft bu proigrivatel versiyalarini Mac OS va Solaris operatsion tizimlari uchun ham ishlab chiqaradi.

Windows Mobile
ing. - Windows Mobile
rus. - Windows Mobile
Microsoft firmasining mobil qurilmalar uchun mo‘ljallangan operatsion tizimlar turkumi.

Windows modellar drayveri
ing. - Windows driver model (WDM)
rus. - модель драйверов Windows
WDM spetsifikatsiyasi, drayverlarni ishlab chiqarishni yengillashtiradi, ushbu spetsifikatsiyaga muvofiq yozilgan qurilma drayveridan Windows NT 5.0 va Windows 98/2000 operatsion tizimlarida foydalanilishiga imkon yaratadi.

Windows muhitidagi testlar majmui
ing. - Windows Integrated Test Suite (WITS)
rus. - комплекс тестов в среде Windows
Windows muhitidagi testlar kompleksi, WITS testlarining nazorat to‘plami.

Windows ni yangilash
ing. - Windows Update
rus. - обновление Windows
Internetdan ko‘chirib olishni va operatsion tizim uchun yangilash (yamoq) o‘rnatish-

kvadrat funksiya shaklliga va impuls ko‘lami yarmida 2T davomiyligiga ega televizion o‘lchov signali, bu yerda T – yorqinlik signalining nominal chastotalar polosasidagi yuqori chegaraviy chastotaning yarim davri.
Izoh – 2T-impulsdan tashqari T-impuls va 10T-impuls ishlatilishi mumkin.

2-xavfli zona
ing. - 2 danger area
rus. - опасная зона 2
Axborotni qayta ishlash texnik vositasining atrofidagi maydon bo‘lib, uning doirasida elektromagnit maydon kuchlanganligini tashkil etuvchilar uchun xavfli signal/xalaqit nisbati yo‘l qo‘yiladigan normalangan qiymatdan oshadi.

3:2 pasaytirish
ing. - 3:2 reduction
rus. - понижение 3:2
Maydon chastotasi 60 Hz bo‘lgan televizion tizimda film namoyish qilish rejimi. Bunda bitta kinokadr TV tasvirning uchta, keyinchalik esa ikkita maydoni davomida namoyish qilinadi.

320xx
ing. - 320xx
rus. - 320xx
National Semiconductor firmasi protsessorlarining umumlashtirilgan nomi.

386
ing. - 386
rus. - 386
INTEL korporatsiyasi 80386 (386SX) protsessorlari turkumining va unga mos keladigan protseduralarning qisqartirilgan nomi.

386/ix
ing. - 386/ix
rus. - 386/ix
Interactive Systems korporatsiyasi tomonidan 80686 bazasida shaxsiy kompyuterlar uchun ishlab chiqilgan UNIX operatsion tizimining versiyasi.

386BSD
ing. - 386BSD
rus. - 386BSD
Inntel 80386 bazasidagi IBM RS qo‘shiladigan arxitekturalar uchun BSDUNIX operatsion tizimining erkin amalga oshirilishi. 386BSD dagi yangiliklar o‘ramli foydalaniladigan xavfsizlik tizimini, halqa buferlarni, modulli yadro, peer-to-peer yuklashni, tartiblashtirilgan konfiguratsiyalashni ichiga oladi.

389 Directory Server
ing. - 389 Directory Server
rus. - 389 Directory Server
Korxona darajasidagi, ochiq boshlang‘ich kodli, ko‘plab tarmoq serverlaridagi resurslardan erkin foydalanishni markazlashtirilgan tarzda boshqarish uchun mo‘ljallangan kataloglar xizmati.

3DO formati
ing. - 3DO
rus. - формат 3DO
Kompakt-disklarga ma’lumot yozish formati. O‘yinli CD-qo‘shimcha moslamalar uchun «3DO» firmasi tomonidan ishlab chiqilgan. Masalan, Sega firmasi.

4:2:2 formati
ing. - 4:2:2 format
rus. - формат 4:2:2
Komponentli signaldagi yorqinlik va ayirmarang signallarini diskretlash formati, bunda diskretlash chastotalarining nisbati 4:2:2 ga teng. Y uchun 13,5 MHz, Cb yoki R-Y uchun 6,75 MHz va Cr yoki B-Y uchun 6,75 MHz. Mos ravishda komponentli video Y ning 4 sanog‘i, Cb ning 2 sanog‘i va Cr ning 2 sanog‘i qiymati nisbatida o‘qiladi.
Izoh – Shunga o‘xshash formatlarga misollar: 4; 4; 4; 4; 4; 2; 0.

403-xatolik (foydalanish taqiqlangan)
ing. - 403 Error (Forbidden)
rus. - ошибка 403 (доступ запрещён)
http protokolidagi xatolik to‘g‘risidagi xabar, sahifaning mavjud ekanligini, lekin foydalanuvchiga uni ko‘rib chiqish taqiqlanganligini bildiradi. Odatda saytning egasi foydalanuvchilardan saytdagi axborotning qandaydir qismini yashirganida ushbu xatolik chiqadi. Ko‘pincha papka tarkibining ro‘yxatini ko‘rish taqiqlanadi. Mazkur holatda, indeksli sahifa mavjud bo‘lmasa ham, 403-xatolik ro‘y beradi.

PDF
ing. - Portable Document Format (PDF)
rus. - PDF
Poligrafiya mahsulotlarini elektron ko'rinishda taqdim etishga mo'ljallangan format. PDF formati kerakli shriftlar, rasmlar va shakllarni qo'llash imkonini beradi. Bu formatda zamonaviy hujjatlarning katta qismi tarqatiladi.

Pentium
ing. - Pentium
rus. - Pentium
Intel firmasining ishlanmasi bo'lgan mikroprotsessorlar turkumi, 32 razryadli manzil shinasi va 64 razryadli ma'lumotlar shinasiga ega.

Pentium III
ing. - Pentium III
rus. - Pentium III
Intel firmasining protsessori. 1999-yilda chiqarilgan. Coppermine yadrosi bilan 0,18 µm texnologiya bo'yicha, Tualatin yadrosi bilan 0,13 µm texnologiya bo'yicha tayyorlangan. Ishchi chastotasi 533 MHz dan 1260 MHz gacha bo'lgan versiyalar chiqariladi. Protsessor chastotasi 100-133 MHz bo'lgan «chipset-protsessor» shinasidan (tizim shinasi) foydalanadi. Birinchi sath keshi xotira 32 kbyte, ikkinchi sath kesh-xotira 256 kbyte. Protsessorning ta'minot kuchlanishi 1,7 V. Tranzistorlar soni – 28 mln.

Pentium IV
ing. - Pentium IV
rus. - Pentium IV
Intel firmasining protsessori. 2001-yilda chiqarilgan. 0,18 µm va 0,13 µm texnologiyasi bo'yicha tayyorlangan. Ishchi chastotasi 1,3 HHz dan 2,4 HHz gacha bo'lgan versiyalar chiqariladi. Protsessor chastotasi 400 MHz bo'lgan «chipset-protsessor» shinasidan (tizim shinasi) foydalanadi. Birinchi daraja kesh-xotirasi 8 kbyte, ikkinchi daraja kesh-xotirasi – 256 kbyte. Protsessorning ta'minot kuchlanishi 1,7 V va 1,3 V. Tranzistorlar soni – 42 mln.

Pentium mover drive
ing. - pentium mover drive
rus. - pentium mover drive
Pentium arxitekturasiga ega bo'lgan integral sxema. i486 protsessorli kompyuterlarni modernizatsiya qilish uchun mo'ljallangan.

Perl arxivlarining
keng qamrovli tarmog'i
ing. - comprehensive perl
archive network (CPAN)
rus. - всеобъемлющая сеть архивов Perl
Perl tilida yozilgan dasturiy ta'minotning katta arxivi.

Personal Computer Interface
ing. - personal computer interface (PCI)
rus. - personal computer interface
Tizim shinasining, unga protsessor, xotira, disklar, printer, modem va kompyuter tizimining boshqa tashqi qurilmalari ulangan, eng keng tarqalgan turi.

PGML tili
ing. - precision graphics
markup language (PGML)
rus. - язык PGML
Ustunsimon diagrammalar, interfeys elementlari va logotiplarini ko'rsatish uchun mo'ljallangan til.

PhishTank
ing. - PhishTank
rus. - PhishTank
Hamjamiyatning birgalikdagi ishidan foydalanuvchi fishing (Internet-firibgarlik) ga qarshi kurashga yo'naltirilgan xizmat turlaridan biri.

Ping
ing. - packet internet groper (Ping)
rus. - ping
Tarnoqdagi bitta yoki bir nechta bir-biridan uzoqda joylashgan kompyuterlar bilan aloqani tekshiruvchi xizmat dasturi. Ping xizmat dasturi tarmoqqa ulangan va IP-protokolini ishlatuvchi kompyuterlarning ishga yaroqliligini tekshirish uchun aks sado so'rov va aks sado javob ICMP protokolining paketlaridan foydalanadi. IP-tarmog'ini yoki marshrutizator buzilishlarini diagnostika qilishda ping xizmat dasturidan foydalanish qulay.

PIN-kod
ing. - PIN
rus. - пин код (PIN-код)
Biror narsadan, masalan mobil telefondan foydalanish kodi.
Izoh – Bu atama nafaqat mobil aloqada, balki bank sohasida (masalan, kredit kartochkasidan foydalanish uchun), shuningdek, peyjing aloqa operatorlari va h.k. lar tomonidan ham ishlatiladi.

1Base5
ing. - 1Base5
rus. - 1Base5
O'ralgan juft asosidagi, 1 Mbit/s tezlikka ega tarmoq.

1-xavfli zona
ing. - 1 danger area
rus. - опасная зона 1
Axborotni qayta ishlash texnik vositasining atrofidagi maydon bo'lib, uning doirasida tasodifiy antennalarda yo'l qo'yiladigan normalangan darajadan yuqori bo'lgan xavfli signal hosil qilinadi. Birinchi zonada, tok o'tkazadigan kommunikatsiyalar orqali nazorat qilinadigan zonadan tashqariga chiqishi bo'lgan tasodifiy antennalarni joylashtirish taqiqlanadi.

1xEV-DO standarti
ing. - 1xEV-DO
rus. - стандарт 1xEV-DO
SDMA platformasiga asoslangan, 3G avlod ma'lumotlarni simsiz uzatish standarti. CDMA2000 1x standartlari turkumining bir qismi hisoblanadi. O'tkazish qobiliyati 1xRTT dagiga nisbatan 10 marta katta, ma'lumotlarni uzatish tezligining eng yuqori qiymati 2,4 Mbit/s. Amalda haqiqiy tezlik 300-600 Kbit/s ga yetadi. 1xEX-DO asoslanadigan xalqaro standart IS-856 sifatida ma'lum. GSM/ WCDMA tizimlarida uzatish tezligi va texnologiya rivojlanishining umumiy darajasi nuqtai nazaridan qaraganda, 1xEV-DO bilan tenglasha oladigani HSDPA bo'ladi.

1xRTT standarti
ing. - single carrier radio
transmission technology (1xRTT)
rus. - стандарт 1xRTT
CDMA platformasiga asoslangan, 2,5G avlod ma'lumotlarni simsiz uzatish standarti. CDMA IS-95 standartini kengaytirish va almashtirish uchun mo'ljallangan CDMA 20001x standartlar turkumining birinchi namunasi. Paketlarni kommutatsiyalash bilan uzatish prinsipidan foydalanadi. Nazariy jihatdan uzatish tezligini 144 Kbit/s gacha yetkazish imkonini beradi, biroq amalda haqiqiy uzatish tezligi (40–60) Kbit/s dan kam.

ishlab chiqilgan elektron pochtani xavfsiz uzatish protokoli. Ko'pgina ommaviy pochta dasturlarida, masalan, Netscape Messenger va Microsoft Exchangeda qo'llaniladi. S/MIME xatlarini shifrlashda simmetrik algoritmlardan foydalanadi, unga qo'shiladigan kalit esa asimmetrik algoritm orqali hosil qilinadi.

SADT diagrammasi
ing. - SADT diagram
rus. - диаграмма SADT
Modellashtirish jarayonini integratsiyalovchi, loyiha konfiguratsiyasini boshqarishni, qo'shimcha til vositalaridan foydalanishni amalga oshiruvchi tarkibiy tahlil va loyihalashtirish uslubi.

S-AIT standarti
ing. - super advanced intelligent tape,
super-AIT (S-AIT)
rus. - стандарт S-AIT
Sony kompaniyasining tasmali to'plagichlari va magnit tasmalardagi ko'plab ishlab chiqariladigan xotira tizimlari uchun AIT standartining rivojlanishi. Apparat orqali siqish amalga oshirilganda SAIT-1 standartidagi bitta kassetaning maksimal sig'imini 1,3 Tbit gacha yetkazish mumkin bo'ladi. O'rnatilgan rejimda yozish tezligi 30 Mbyte/s ni tashkil etadi.

Sandy Bridge
ing. - Sandy Bridge
rus. - Sandy Bridge
Intel firmasi tomonidan ishlab chiqilgan markaziy protsessorlar mikroarxitekturasi. 32 razryadli texnologik jarayonga asoslangan, o'rnatilgan videotezlatgichni ichiga oladi.

SARC
ing. - symantec antivirus
research center (SARC)
rus. - SARC
Symantec korporatsiyasining virusga qarshi tadqiqot markazi.

SAS Institute kompaniyasi
ing. - SAS Institute
rus. - компания SAS Institute
Dasturiy ta'minot, jumladan, ma'lumotlar omborini ishlab chiqaruvchi kompaniya.

SASA
ing. - sybase adaptive
server anywhere (SASA)
rus. - SASA
Kompakt mobil kompyuterlar uchun ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimi.

S-Bus
ing. - S-Bus
rus. - S-Bus
Yuqori tezlikli SPARC protsessorlari uchun mo'ljallangan yuqori tezlikli shina. 1989-yilda Sun Microsystems tomonidan taqdim qilingan. Hozirgi kunda S-Bus dan foydalanilmaydi.

SCSI-3 asosiy komandalari
ing. - SCSI-3 Primary Commands (SPC)
rus. - базовые команды SCSI-3
«Savol-javob» umumiy tamoyiliga asoslangan, SCSI qurilmalarning barcha modellari uchun umumiy bo'lgan asosiy komandalar to'plami.

SDK
ing. - SDK
rus. - SDK
Dasturiy ta'minot ishlab chiqish uchun mo'ljallangan vositalar to'plami. Dasturiy ta'minot yaratish jarayonini osonlashtiradi. Ishlab chiqish vositalari, utilitalar va hujjatlardan iborat bo'ladi.

SDR texnologiyasi
ing. - software defined radio (SDR)
rus. - технология SDR
Tayanch stansiyalarga radioqabulqilgichdan foydalanib, barcha turdagi (GSM/UMTS/ CDMA/WiFi/ WiMax) signallarni qabul qilish imkonini beradigan texnologiya.

Shortest Job First strategiyasi
ing. - strategy Shortest Job First
rus. - стратегия Shortest Job First
Protsessor birinchi navbatda tizimdagi mavjud eng qisqa jarayonga beriladigan protsessorning dispetcherizatsiya strategiyasi.

SIM-karta
ing. - subscriber identity module (SIM)
rus. - сим карта (SIM-карта)
GSM standartidagi mobil aloqa xizmatlaridan foydalanuvchi ma'lum bir abonent to'g'risidagi ma'lumotlar yozilgan chipi bo'lgan ixcham plastik karta.
Izoh – Uning yordamida tarmoqdagi foydalanuvchini

crosoft Windows NT 6.0 ning versiyasi. 2007-yil 30 yanvarda ishlab chiqarilgan. Vista so'zi ingliz tilidan tarjima qilinganda «perspektiva» degan ma'noni anglatadi. Uning yangiliklaridan Windows Aero ishchi qamrovi, tizimni tezda ishga tushishini ta'minlaydigan aktiv bo'lmagan gibrid rejim va DRM – mazmunni nazorat qilish vositalaridir.

Windows XP operatsion tizimi
ing. - operating system Windows XP
rus. - операционная система Windows XP
Microsoft korporatsiyasining, Windows 98 va Windows NT/2000 operatsion tizimining takomillashtirilishi natijasida paydo bo'lgan operatsion tizimi: unda Windows 2000 yadrosining bazasida multimediali funksiyalar qo'shilgan, ishonchliligi oshirilgan va b.q. Windows XP Home Edition va Windows XP Professional Edition (Windows 2000 Professionalning davomchisi) variantlarida yetkazib beriladi.

Windowsga asoslangan terminal
ing. - Windows-based terminal (WBT)
rus. - Windows-терминал
Ko'plab foydalaniladigan Windows NT Server TSE yoki Windows 2000 boshqaruvida ishlaydigan server dasturlardan foydalanuvchining foydalana olishini qo'llab-quvvatlaydigan (masalan, Windows CE tizimida ishlaydigan) «nozik» mijoz. Microsoft tomonidan tarmoq kompyuterga muqobil qilib ishlab chiqariladi.

WINE bu emulyator emas
ing. - WINE Is Not Emulator (WINE)
rus. - WINE – это не эмулятор
Unix tizimining dasturi, MS Windows muhiti uchun yozilgan dasturlarni ishga tushiradi. Barcha API va bibliotekalar qaytadan yozib chiqilgan. DirecrX o'rniga, ochiq va tekin bo'lgan ixcham OpenGL ishlatiladi.

Wintel platformasi
ing. - Wintel
rus. - платформа Wintel
Windows operatsion tizimi boshkaruvida ishlaydigan Intel korporatsiyasi protsessorlari asosida qurilgan kompyuterlar uchun umumiy atama.

WINTEX-platforma
ing. - WINTEX-platform
rus. - WINTEX-платформа
Intel firmasining protsessoriga va Windows

ni amalga oshiradigan Windows operatsion tizimi xizmati.

Windows nomlari xizmati
ing. - Windows name servise (WINS)
rus. - служба имён Windows
Tarmoq kompyuterlari nomlariga IP-manzil tomonidan beriladigan nomlarga ruxsat berish xizmati. WINS-server nomlarni ro'yxatga olish, so'rovlar va b.q. ni boshqaradi. Kompyuter nomlariga (NetBIOS nomlariga) IP-manzillarini dinamik taqqoslaydigan dasturiy xizmat. Bu foydalanuvchilarga tanish va yodda saqlab qolish qiyin bo'lgan, IP-manzillar bo'yicha emas, nomlar bo'yicha resurslardan foydalanishni amalga oshirish imkonini beradi. WINS serverlari Microsoft Windows NT 4.0 operatsion tizimi va undan oldingi versiyalar bilan mijozlarni qo'llab-quvvatlashni ta'minlaydi.

Windows NT operatsion tizimi
ing. - operating system Windows NT
rus. - операционная система Windows NT
Ko'p vazifali, 32 razryadli tarmoq operatsion tizimi. Kodli nomi – «Cairo». Windows NT Workstation mijoz operatsion tizimi va Windows NT Server server operatsion tizimidan iborat.

Windows operatsion tizimi
ing. - operating system Windows
rus. - операционная система Windows
Grafik interfeysga ega ko'p vazifali muhit hisoblanadigan, Microsoft korporatsiyasining operatsion tizimi(Windows 1.0ning birinchi versiyasi 1985-yilda chiqarilgan).

Windows SE operatsion tizimi
ing. - operating system Windows CE
rus. - операционная система Windows CE
Kompakt mobil kompyuterlar uchun mo'ljallangan Windows operatsion tizimi.

Windows Sockets dasturiy ta'minoti
ing. - Windows Sockets
rus. - программное обеспечение
Windows Sockets
Dasturlash tillarida tarmoq bilan ishlash uchun klasslar, funksiyalar to'plami.

Windows Vista
ing. - Windows Vista
rus. - Windows Vista
Shaxsiy kompyuterlarda ishlatiladigan, Mi-

«muqta-nuqta» ulanish protokoli, kommutatsion va ajratilgan telefon kanallari orqali IP-paketlarni uzatish uchun mo'ljallangan PPP protokoli. TCP/IP protokoli tarkibidagi protokollardan biri. SLIP protokolining o'rniga ishlab chiqarilgan, solishtirilganda bir qator ustunliklarga ega: kanalni dinamik sozlashni ta'minlaydi, PAP va CHAP autentifikatsiyani qo'llab-quvvatlaydi.

P-psevdokadr
ing. - p-pseudo frame; predictive picture
rus. - р-псевдокадр
Televizion tasvirning avval keluvchi tayanch kadrlari yoki maydonlari bo'yicha harakatni kompensatsiyalash bilan taxminlash usulida shakllanadigan psevdokadr.

PPTP protokoli
ing. - point-to-point tunneling protocol (PPTP)
rus. - протокол PPTP
Uzellar (nuqta-nuqta) oralig'ida tunnellash protokoli. Xususiy virtual tarmoqda foydalaniladigan to'rtta protokoldan (L2TP, RSVP, VPN) biri. PPP paketlarini qobiqqa o'rash yo'li bilan kriptografik himoyalangan bog'lanishni tuzishni ta'minlaydi. 3Com, ECI Telematics International, Microsoft korporatsiyalari tomonidan ishlab chiqilgan va ilgari surilyapti.

Print Screen klavishasi
ing. - Print Screen key
rus. - клавиша Print Screen
Ekranda turgan ma'lumotlarni rasm ko'rinishida bufer xotirada saqlash imkonini beradigan klavisha. Bufer xotirasidagi rasmni Paint redaktori yordamida tahrir qilish yoki faylda saqlash mumkin.

Prolog
ing. - Prolog
rus. - Prolog
Sun'iy intellekt masalalari, tabiiy tillarni qayta ishlash va b.lar uchun mo'ljallangan deklarativ dasturlash tili.

PS/2 porti
ing. - PS/2
rus. - порт **PS/2**
«Sichqoncha» va klaviatura ulanishi uchun mo'ljallangan port.

100 Mbit/s uzatish bo'lgan Ethernet tarmog'i uchun mo'ljallangan protokollar guruhi (foydalanish usuli CSMA/CD). Shuningdek, 100 Mbit/s tezlik bilan tuvchi yulduz topologiyali konfiguratsiyaga ega, 5-toifali ekranlanmagan o'ralgan juftli Ethernet tarmog'i orqali ma'lumotlarni tish standarti hisoblanadi.

1000BaseT standarti
ing. - 1000BaseT
rus. - стандарт 1000BaseT
Gigabit Ethernet standartining 5-toifali (100 m gacha) to'rt juft ekranlanmagan, kabel uchun mo'ljallangan loyihasi.

100Base-FX
ing. - 100Base-FX
rus. - 100Base-FX
1. Optik-tolali kabeldan iborat 100Mb/s tezlikka ega Fast Ethernet tarmoqlarida qo'llaniladigan IEEE-standartining bir qismi.
2. 100Base-FX Fast Ethernet tarmoqlarining texnik spetsifikatsiyasi.

100BaseT spetsifikatsiyasi
ing. - 100BaseT
rus. - спецификация 100BaseT
100 Mbit/s tezlik bilan uzatuvchi Ethernet (CSMA/CD foydalanish usuli) tarmog'i uchun mo'ljallangan protokollar guruhi. Shuningdek, 100 Mbit/s tezlik bilan uzatuvchi yulduz topologiyali konfiguratsiyaga ega, 5-toifali ekranlanmagan o'ralgan juftli Ethernet tarmog'i orqali ma'lumotlarni uzatish standarti ham hisoblanadi. Fast Ethernet nomi bilan ham tanilgan.

100-Base-T4 standarti
ing. - 100Base-T4
rus. - стандарт 100-Base-T4
100-Base-T standarti fizik sathi amalga oshirilgan variant. To'rtta ekranlanmagan, 3, 4 va 5-toifali simlar juftidan foydalaniladi. Ma'lumotlar dupleks tilishini ta'minlamaydi, stansiyalar orasidagi masofa 100 m gacha.

100VG-AnyLAN
ing. - 100VG-AnyLAN
rus. - 100VG-AnyLAN
Mavjud lokal tarmoqda 100 Mbit/s tezlik bilan uzatish usuli. 3-5 toifalardagi ekranlanmagan o'ralgan juft asosida ishlaydi.

«&» belgisi
ing. - ampersand
rus. - знак «&»
& (ASCII 38) simvoli, ko'pincha ingliz tilidagi «and» so'zining o'rnini bosadi.

^ kiritish belgisi
ing. - caret
rus. - знак вставки ^
Dasturlash tillari qatorida darajaga ko'tarish operatsiyasini belgilash uchun ishlatiladigan belgi, uning boshqacha nomlanishi – hat.

10 Base 2 standarti
ing. - 10 Base 2
rus. - стандарт 10 Base 2
RG58 C/U turidagi ingichka koaksial kabelda Ethernet tarmoqlarini amalga oshirish varianti. Uzatish tezligi 10 Mbit/s. Stansiyalar orasidagi masofa 185 m gacha (3 COM tarmoq adapterlaridan foydalanilganda 305 m).

10 Base 5 standarti
ing. - 10 Base 5
rus. - стандарт 10 Base 5
RG9 turidagi qalin koaksial kabelda bajarilgan Ethernet tarmog'i varianti. Uzatish tezligi 10 Mbit/s. Stansiyalar orasidagi masofa 500 m gacha (3 COM uskunasidan foydalanilganda 1000 m).

10 Base-F standarti
ing. - 10 Base-F
rus. - стандарт 10Base-F
Optik tolali kabelda Ethernet tarmoqlarini amalga oshirish varianti. Uzellar orasidagi masofa kamida 2000 m. Spetsifikatsiya uchta standartni: 10Base-FB, 10Base-FL va 10Base-FP belgilaydi. Uzatish tezligi 10 Mbit/s.

10 Base-T standarti
ing. - 10 Base-T
rus. - стандарт 10Base-T
Ekranlanmagan o'ralgan juftda (AWG 22-26 turidagi kabel) bajarilgan Ethernet tarmoqlarini amalga oshirish varianti. Uzatish tezligi 10 Mbit/s. Foydalanish usuli CSMA/CD (IEEE 802.3 standarti); RJ 45 ajratgichlardan, 3-, 4- yoki 5-toifali kabel tizimlaridan foydalaniladi.

100 BaseT standarti
ing. - 100 BaseT
rus. - стандарт 100 BaseT
bir Veb-hujjatga o'tish imkonini beradigan, World Wide Web axborot resurslari tarkibidagi hujjat.

WYSIWYG prinsipi
ing. - WYSIWYG philosophy
rus. - принцип WYSIWYG
Displey ekranida teriladigan bilan printer bosib chiqaradiganning to'la mos kelish prinsipi. Noshirlik tizimlarida va matn redaktorlarida foydalaniladi. Inglizcha WYSIWYG – What You See Is What You Get – «nimani ko'rayotgan bo'lsangiz, o'sha narsani olasiz».

X turidagi raqamli abonent liniyasi
ing. - digital subscriber line (xDSL)
rus. - цифровая абонентская линия x-типа
Abonent foydalana olish texnologiyalari turkumi. Olti turdagi liniyani ichiga oladi. ADSL va VDSL texnologiyalari keng tarqalgan. Nomlanishda x ning o'rnini to'ldiradigan literlar muayyan tur liniyani ko'rsatadi. Oldin bu simvol texnologiya nomidagi bitta harfini almashtirsa (A, N, S, V), hozirda turli harf birikmalari, masalan, AirDSL, RoDSL VoDSL kabi ko'rinishlarda foydalaniladi. xDSL ning umumiy g'oyasi nisbatan murakkab modulyatsiya usullariga ega qisqa liniyalardan foydalanishga qaratilgan, bu cheklangan polosalar chastotasidan yuqori samarali foydalanishni ta'minlaydi.

X Window protokoli
ing. - X Window System
rus. - протокол X Window
UNIX ning tarmoq muhitida grafikani ko'p oynali ko'rsatish va ishchi stansiyalarning pikselli displeylarida keng qo'llaniladigan protokol. X Window boshqaruvi asosida ishlaydigan dastur X-mijoz deyiladi. Ularni foydalanuvchining lokal kompyuteridan ham, uzoqlashgan kompyuterlardan turib ham ishga tushirish mumkin.

X.25 protokoli
ing. - X.25 (X.25 packet Switching Standard)
rus. - протокол X.25
ITU-TSS standartlari turkumi. Paketlar kommutatsiyalanadigan tarmoqda signallar va ma'lumotlarni jo'natish uchun ishlatiladigan protokolni belgilaydi. Har bir paket jo'natuvchi kompyuter va paketni qabul qilib olishi kerak bo'lgan oluvchi kompyuter

PL/M tili
ing. - PL/M
rus. - язык PL/M
Protseduraviy mashinaga yo'naltirilgan tilyuqori daraja tili. Microcomputers Applications Associates firmasi tomonidan ishlab chiqilgan.

Pop-Port interfeysi
ing. - Pop-Port
rus. - интерфейс Pop-Port
Nokia telefonlarida foydalaniladigan interfeys.
Izoh – Bir nechta operatsiyada, masalan, qurilmani USB kabel yordamida ShK bilan ulashda, telefonni zaryadlashda, stereo garniturani ulashda qo'llanilishi mumkin. Pop-Port bitta qulay interfeys doirasida bir nechta funksiyani birlashtiradi. Masalan, qulaylik bilan raqamli kamerani, musiqali pleyerni va stereo eshitish vositalarni kiritilgan telefon menyusi orqali boshqarish mumkin. Bundan tashqari, interfeys Nokia telefonlari interfeysi sifatida e'tirof qilingan, bu tashqi qurilmalarni yanada «intellektual tarzda» boshqarish imkonini beradi.

Postscript
ing. - postscript
rus. - postscript
Adobe Systems tomonidan lazer printerlarida chop etish uchun ishlab chiqarilgan sahifalarni tavsiflash tili (PDL).

Power PC
ing. - Power PC
rus. - Power PC
Kompyuterlar uchun markaziy protsessor sifatida foydalaniladigan mikroprotsessor. Intel protsessorlariga muqobil sifatida IBM, Motorola va Apple firmalari tomonidan birgalikda ishlab chiqilgan.

Power-On Self-Test
ing. - power-on self-test
rus. - power-on self-test
Kompyuterni ishga tushirishning dastlabki bosqichi – apparat ta'minotini testdan o'tkazish. Bu jarayon kompyuterni ulashda ona plataning BIOS dasturlarini ierish orqali bajariladi.

PPP protokoli
ing. - point-to-point protocol (PPP)
rus. - протокол PPP
Bevosita ulanish aloqa kanalining protokoli,

operatsion tizimiga asoslangan kompyuter platformasi.

WMA formati
ing. - Windows Media Audio (WMA)
rus. - формат WMA
Microsoft kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan, hozirda MP3 bilan raqobatlashib kelayotgan format. Mazkur format hatto past bitreytda (6 kbs dan 96.1 kbs gacha) ham musiqani sifatli ijro etish sifatini ta'minlaydi.

WML skripti
ing. - WML script
rus. - скрипт WML
WAP-standartidan foydalanadigan mobil qurilmalar uchun ssenariylarni tavsiflash tili.

Word
ing. - Word
rus. - Word
MS Office dasturiy mahsulotiga ilova sifatida kiradigan matn redaktori. Windows operatsion tizimida ishlaydigan eng ommaviy matn protsessorlaridan biri.

WordArt
ing. - WordArt
rus. - WordArt
Word for Windows matn protsessoridagi hujjatlarni turli uslubda rasmiylashtiruvchi vositalar jamlanmasi.

Wordpad
ing. - Wordpad
rus. - Wordpad
Windows bilan birgalikda o'rnatiladigan standart dastur – matn redaktori.

WRAM xotirasi
ing. - Window Random Access Memory (WRAM)
rus. - память WRAM
Grafik adapterlar uchun ikki portly xotira mikrosxemalarining turi, VRAM xotiraning keyingi takomillashgani.

WWW hujjat
ing. - WWW-document
rus. - документ WWW
Gipermatnni ichiga oladigan, foydalanuvchiga ajratilgan so'z yoki jumlani ko'rsatgan holda, ma'lumotlardan foydalana olish, berilgan giperhavola bilan bog'langan boshqa

RLL/WLL texnologiyasi
ing. - radio in the local loop/wireless local loop (RLL/ WLL)
rus. - технология RLL/WLL
Abonentlarning umumiy foydalanishdagi telefon tarmog'iga kirishi amalga oshiriladigan, radioaloqa texnologiyasi. Bu turdagi texnologiyadan, shuningdek, o'zining tarmog'iga ega bo'lmagan operatorlar ham foydalanadilar.

Roll out/roll in
ing. - roll out/roll in
rus. - roll out/roll in
Ustuvorliklar bazasidagi xotiradan diskka va diskdan xotiraga ko'chirish. Yuqori ustuvor jarayonlar bajariladi, ustuvorligi pastroqlari esa diskka ko'chiriladi.

Root
ing. - Root
rus. - Root
UNIX turidagi operatsion tizimlardagi maxsus akkaunt, uning egasi barcha dasturlarni ishga tushirish huquqiga ega. Bunday sxema boshqarishni yengillashtirish uchun o'ylab topilgan.

Round Robin strategiyasi
ing. - strategy Round Robin
rus. - стратегия Round Robin
Barcha jarayonlarga navbati bilan vaqtning bir xil kvantlari beriladigan dispetcherizatsiya strategiyasi.

RS-232 interfeysi
ing. - RS-232 (Recommended Standart 232)
rus. - интерфейс RS-232
Asinxron aloqani qo'llab-quvvatlovchi ma'lumotlarni ikki yo'nalishli ketma-ket uzatish uchun mo'ljallangan standart interfeys.

RS-422 protokoli (interfeysi)
ing. - RS-422
rus. - протокол (интерфейс) RS-422
Ma'lumotlarni asinxron uzatish uchun

format. Juda katta tezlikda ma'lumotlarni uzatish imkoniga ega, hozirgi vaqtda amalda qo'llanilmaydi.

RLL texnologiyasi
ing. - radio local loop (RLL)
rus. - технология RLL
Olisdan bog'lanish va «oxirgi mil» muammosini hal etish imkonini beradigan, simsiz foydalanish texnologiyasi.

PSCRIPT1 ma'lumotlar turi
ing. - PSCRIPT1
rus. - тип данных PSCRIPT1
PSCRIPT1 ma'lumotlari Postscript ma'lumotlari hisoblanadi. Ular Postscriptni qo'llab-quvvatlamaydigan printerlarda chop etish uchun mo'ljallangan. Chop etish protsessori Postscript komandalarini interpretatsiya qiladi va natijada RAW-faylga formatlangan natijani yozadi.

PSDN
ing. - public-switched data network (PSDN)
rus. - PSDN
Umumiy foydalanishdagi ma'lumotlar uzatishning kommutatsiyalanadigan tarmog'i.

PTT texnologiyasi
ing. - push-to-talk (PTT)
rus. - технология PTT
IP Multimedia Subsystem (IMS) texnologiyasi asosida yaratilgan texnologiya. Foydalanuvchiga, o'zining mobil telefonidan ratsiya sifatida foydalanish imkonini beradi. Muloqot qilish prinsipi ratsiyada bo'lgani kabi. Biroq, bu texnologiya faqat ikki foydalanuvchining o'zaro muloqoti bilan cheklanib qolmaydi. U bir paytda odamlar guruhi bilan ham muloqot qilish imkonini beradi. Foydalanuvchi do'stlar (bog'lanishlar) ro'yxatini tuzishi va real vaqtda online da kim borligini ko'rishi hamda kim bilan gaplashishni tanlashi mumkin. Push To Talk texnologiyasining ratsiyadan farq qiladigan yagona jihati, u mobil aloqa operatori tomonidan qo'llanilishi kerak.

PURL
ing. - persistent uniform resource locator (PURL)
rus. - PURL
Resursning (turgan joyini aniqlaydigan doimiy bir xil lokatori.

Python dasturlash tili
ing. - Python
rus. - язык программирования Python
Internet ilovalarni yozishda ssenariylar tili sifatida qo'llaniladigan, mukammal, obyektga yo'naltirilgan yuqori daraja tili.

Q-Bus
ing. - Q-Bus
rus. - Q-Bus
Digital Equipment Corporation firmasining Micro VAX va PDP-11 kompyuterlarida qo'llaniladigan shinalarning bir turi. Unibus shinasining arxonlashtirilgan varianti bo'lgan Q-Bus da multipleksorlashdan foydalaniladi, shu sababli, ma'lumotlar liniyalari va manzillarda ham ayni shu kontaktlardan foydalaniladi. Bu, amalda funksionallik saqlangan holda, o'lchamni kichraytirish, konstruktsiyani arzonlashtirish imkonini berdi. Birmuncha vaqt o'tgandan keyin, shinaning vanzil fazosi 16 bit dan 18 bit gacha, keyin 22 bit gacha oshirildi. Shuningdek, ma'lumotlar bloklarini yuborish rejimi qo'shildi.

Qi standarti
ing. - standart Qi
rus. - стандарт Qi
Ta'minot standarti, uning doirasida energiya induksiya vositalari orqali 4 sm gacha masofaga uzatiladi. Qi apparat ta'minoti uzatgich va uning plastinasi bilan amalga oshiriladi hamda ulangan qurilmadagi qabul qilgich bilan mostashtirilgan. Qi standarti uchun foydalaniladigan quvvatning ikki varianti ko'zda tutilgan: 0 dan 5 W gacha; 120 W gacha.

QoS o'lchovlar tizimi
ing. - quality of service (QoS)
rus. - Система мер QoS
Kafolatlangan o'tkazish polosalarini (ma'lumotlar uzatish tezliklarini) ta'minlash maqsadida, zamonaviy yuqori tezlikli ma'lumotlar uzatish tarmoqlarida qo'llaniladigan o'lchovlar tizimi.

QuickTime
ing. - QuickTime
rus. - QuickTime
Apple firmasining Macintosh kompyuterlaridagi OS System 7 operatsion tizimi kengaytmasi. OS System 7 da videofayllar formati, dinamik multimedia-ma'lumotlar bilan ishlash uchun mo'ljallangan.

Qwerty klaviaturasi
ing. - Qwerty keyboard
rus. - клавиатура Qwerty
q, w, e, r, t, y harflari yuqori qatorda joylashgan standart klaviatura.

Race condition
ing. - race condition
rus. - race condition
Parallel jarayonlardan umumiy ma'lumotlarga o'tishdagi kelishilmagan foydalana olish.

RADIX-50
ing. - RADIX-50
rus. - RADIX-50
Bitta 16 bitli so'zda uchta simvolni yozish imkonini beradigan simvol kodi. Asosan, mini kompyuterlarda, RT-11 va RSX-11 operatsion tizimlarning fayl tizimlarida fayllar nomini, obyekt modullari va bibliotekalarda o'zgaruvchilar modullar nomlarini saqlash uchun foydalaniladi.

RAID disklar massivi
ing. - RAID disk array
rus. - массив дисков RAID
Konstruktiv jihatdan umumiy intellektual kontrollerli bitta blokka birlashtirilgan qattiq disk ovodlar to'plami. Odatda, serverlarda, ma'lumotlarning takrorlanishi hisobiga ishonchlilikni oshirish maqsadida foydalaniladi. RAID ni amalga oshirishning, bir-biridan ortiqchalik darajasi, foydalanish usuli bilan farq qiladigan sakkiz darajasi (0 dan 7 gacha bo'lgan) mavjud. Yettinchi daraja standarti operatsion tizimning o'zi tomonidan ta'minlanadi va yuqori unumdorlikka ega. Inglizcha Redundant Arrays of Inexpensive Disks – ortiqchalikka ega uncha qimmat bo'lmagan disklar massivi so'zlaridan olingan.

RAM SSD
ing. - RAM SSD
rus. - RAM SSD
Energiyaga bog'liq xotiradan foydalanish asosiga qurilgan to'plagichlar, axborotni o'ta tez o'qish, yozib olish va izlab topish bilan tavsiflanadi. Asosan, katta quvvatli grafik stansiyalarning va yirik ma'lumotlar bazalarini boshqarish tizimlarining ishini tezlashtirish uchun foydalaniladi. Bunday to'plagichlar, odatda, ta'minot yo'qolganda ma'lumotlarni saqlash uchun akkumulyatorlar bilan, bir-muncha qimmat turadigan modellar – zaxira va/yoki tezkor nusxa ko'chirish tizimlari bilan ta'minlangan.

RAR
ing. - RAR
rus. - RAR
Ma'lumotlarni siqish formati. Dasturchi Yevgeniy Roshal tomonidan ishlab chiqilgan. Arxiv bilan ishlash dasturlari shartli-bepul tarqatiladi. RAR algoritmi siqishning eng samarali usullaridan biri hisoblanadi.

RCA turidagi ulagich-rozetka
ing. - RCA type connector-wall-plug
rus. - соединитель-розетка типа RCA
Audio hamda videokomponentlarda foydalaniladigan ajratgich. Bunday ajratgichlar orqali liniya darajasida tovush signallari shuningdek, kompozit va komponent videosignallar uzatiladi.

RDRAM
ing. - RDRAM
rus. - RDRAM
Rambus kompaniyasi tomonidan Intel bilan hamkorlikda 1996 yilda ishlab chiqilgan tezkor xotira standarti. Xotiraning o'tkazish qobiliyati 1 Gbite/s, keyinchalik 4 Gbite/s.

RDS standarti
ing. - radio data system (RDS)
rus. - стандарт RDS
Radiostansiyalarning uzatgichlari orqali raqamli matnni uzatish xalqaro standarti.

Read-only memory of the basic input-output system
ing. - Read-only memory of the basic input-output system (ROM BIOS)
rus. - Read-only memory of the basic input-output system
Kompyuter tizimi modulining BIOS tarkibiga kiradigan, kompyuter ulangandan so'ng bevosita boshqaruv unga o'tkaziladigan doimiy xotirasi. Apparatura modullari uchun drayverlarning bir qismini o'z ichiga oladi.

Receive
ing. - receive
rus. - receive
Boshqa jarayondan xabarni olish operatsiyasi.

Red Hat
ing. - Red Hat
rus. - Red Hat
1993-yilda asos solingan AQSh dagi kompaniya. Linux ning Red Hat Enterprise Linux nomli tijorat versiyasini va uning Fedora Core nomli bepul versiyasini, shuningdek, ochiq kodga asoslangan boshqa dasturiy mahsulotlarni ham ishlab chiqaradi.

RIMM
ing. - RIMM
rus. - RIMM
Rambus kompaniyasi tomonidan ishlab chiqarilgan 232 kontaktli xotira moduliining tomonidan ma'lumotlar talqin qilinishidagi farqlarni niqoblash uchun o'zgarishni amalga oshiradi.

x86 prosessorli kompyuter
ing. - x86-based computer
rus. - компьютер с процессором x86
Har qanday x86, 8086, 80286, 80386, 80486 yoki Pentium protsessorlari asosidagi kompyuter. Chunki raqamlar avtorlik huquqlari ta'siriga o'tmaydi, Intel korporatsiyasi raqobat bilan kurashish maqsadida o'zining protsessorlariga nomlar bera boshlagan.

XENIX operatsion tizimi
ing. - operating system XENIX
rus. - операционная система XENIX
UNIX operatsion tizimining shaxsiy kompyuterlar uchun mo'ljallangan bir foydalanuvchili versiyasi. Microsoft korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan. 1980 yilning avgustida chiqarilgan.

XHTML tili
ing. - extensible hypertext markup language (XHTML)
rus. - язык XHTML
Veb-sahifalarda XML ni qo'llab-quvvatlash uchun mo'ljallangan XHTML tili.

X-kompyuter, X turkumidagi kompyuter
ing. - X-computer
rus. - X-компьютер, компьютер семейства X
Acer firmasi tomonidan taklif qilingan, turli sohalarda qo'llash uchun mo'ljallangan arzon, standartlashtirilgan, ixtisoslashtirilgan kompyuterlar konsepsiyasi.

Xmodem protokoli
ing. - Xmodem
rus. - протокол Xmodem
Asinxron aloqa fayllarini uzatish protokoli.

XSP
ing. - Cross Site Printing
rus. - XSP
Veb-sayt sahifasidagi JavaScript yordamida foydalanuvchining ruxsatisiz uning kompyuteridan printerga bajariladigan chop etish. Bunda chop etish so'rovini yuboradigan veb-saytda to'laqonli matnni chop etish, sahifani formatlashga imkon beruvchi PostScript tilidagi buyruqlarni yuborish hamda ba'zi hollarda, fakslarni jo'natish inmoniyati paydo bo'ladi. Hujumning muvaffaqiyatli bajarilishi uchun foydalanuvchi maxsus JavaScript kodga ega bo'lgan veb-saytga tashrif buyurishi kerak, xolos.

XSS
ing. - Cross Site Scripting
rus. - XSS
Kompyuter tizimi zaifligining turi, xakerlik hujumida foydalaniladi. Mazkur hujumlarning spetsifikasi shundaki, ular mijozga hujum vositasi sifatida serverga bevosita hujum o'rniga zaif serverdan foydalanadilar. XSS hujumi odatda maxsus URLhu yaratilishi va hujum qiluvchining ushbu URLhu o'z qurboniga taqdim etishi yo'li bilan o'tkaziladi. Bugungi kunda XSS aniqlanadigan zaifliklarning 15 foizini tashkil qiladi. Dasturchilar uzoq vaqt davomida bu hujumlarni xavfli deb hisoblamay, ularga yetarli e'tibor qaratmagan. Ba'zi hollarda XSS yordamida ma'murning sessiya identifikatorini olish yoki DoS hujumini uyushtirish mumkin bo'ladi.

X-terminal
ing. - X terminal
rus. - X-терминал
Lokal tarmoqda ishlaydigan va X Window System protokolini qo'llab-quvvatlaydigan grafik terminal.

YaST
ing. - YaST
rus. - YaST
SUSE Linux operatsion tizimini sozlash uchun ishlatiladigan, dastlabki proprietar dasturiy ta'minot. 2003-yildan boshlab, GPL litsenziyasi ostida taqdim etiladi.

Z-modem
ing. - Z-modem
rus. - Z-модем
Xatolarni nazorat qilgan va tuzatgan holda fayllarni uzatishning tez protokoli, Y-modem protokolining yaxshilangan varianti.

ZAK paketi
ing. - zero administration kit (ZAK)
rus. - пакет ZAK
Microsoft korporatsiyasining Windows NT uchun mo'ljallangan paketi bo'lib, u foydalanuvchini shaxsiy kompyuterning konfiguratsiyasi o'zgarganligi yoki unga o'z dasturiy ta'minotini o'rnatganligi haqidagi ma'lumotlar to'g'risida ogohlantiradi.

ZF bayrog'i
ing. - zero flag
rus. - флаг ZF
Mikroprotsessor registridagi, operatsiya natijasi nolga tengligini ko'rsatadigan razryad. Bu razryad qiymatidan shartli o'tishning qator komandalarida foydalaniladi.

Zip
ing. - zip
rus. - zip
Arxiv formati. zip kengaytmali fayllarni yaratadi.

Zip-disk
ing. - zip disk
rus. - zip-диск
100 Mbyte va undan ko'proq sig'imga ega xotira qurilmasi.

ZV spetsifikatsiyasi (kattalashtirilgan video porti)
ing. - Zoomed Video (Port) (ZV)
rus. - спецификация ZV (Порт увеличенного видео)
Chips and Technology firmasi tomonidan ishlab chiqilgan bloknotli shaxsiy kompyuterlar uchun mo'ljallangan videografikaga bo'lgan spetsifikatsiya. Tizimli shinadan o'tib PC-karta bo'linmasi orqali kadr buferiga bevosita ulanish imkonini beradi. PCI va VL-Bus qimmat lokal shinalarga muqobil hisoblanadi.

ZX Spectrum
ing. - ZX Spectrum
rus. - ZX Spectrum
Sinclair Research Ltd kompaniyasi tomonidan «Zilog» firmasining Z80 mikroprotsessori asosida yaratilgan 8 razryadli uy kompyuteri.

@ simvoli
ing. - at sign
rus. - символ @
Foydalanuvchi nomini va u mansub bo'lgan domenni ajratishda qo'llaniladigan simvol. Masalan, user@domain.